

GLAS

Cena 40 par ali 40 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Kranjska občinska skupščina razpravljala o programu razvoja otroškega varstva v občini

Za uresničitev razširjenega programa bi bilo treba blizu 5 milijard Sdin

Takšna investicija pa bi v prihodnjih petih letih terjala skupno akcijo vseh občanov — Predlog programa bo tudi v javni razpravi

Razprava o programu razvoja otroškega varstva v kranjski občini je na zadnji seji obeh zborov občinske skupščine pokazala, da je ta problem v kranjski občini vsako leto bolj pereč. Osnova za razpravo je bil predlog programa, ki ga je izdelal svet za otroško varstvo pri Temeljni izobraževalni skupnosti v Kranju.

Problem otroškega varstva v kranjski občini prihaja do izraza posebno v zadnjih nekaj letih. Čeprav je problem aktualen tudi v drugih kranjskih občinah in prav tako tudi v republiškem in zveznem merilu, pa je v Kranju prav specifičen. Posebej izrazit je še zaradi tega, ker je v kranjski občini med vsemi zaposlenimi skoraj polovica žena oziroma mater. Zato vse obstoječe vzgojno varstvene ustanove ne morejo pokriti potreb.

V razpravi o programu se je na seji izoblikovalo mnenje, da bi bilo treba predložiti program za otroško varstvo razširjeni oziroma dopolniti s programom urejanja šolske mreže v občini. Če bi namreč v občini hoteli uresničiti tudi varstvo v šoli, potem je sedanja šolska mreža, kljub ravno končani veliki samoupravni akciji o gradnji šolskih objektov, premajhna. Zato so se na seji zavzeli za izdelavo združenega oziroma razširjenega programa gradnje šol in vzgojno-varstvenih ustanov. Menili so, da bo morala posebna komisija pripraviti temeljit program razvoja obeh dejavnosti in le-tega potem ponovno predložiti pred občinsko skupščino.

Odborniki so se za ta predlog zavzeli. Govorili pa so tudi o financiranju takšne izgradnje. Ugotovili so, da takšnega programa ne bi bilo mogoče uresničiti s sredstvi iz proračuna. Po grobih in ševeda za zdaj še nepopolnih podatkih bi bilo za uresničitev takšnega programa v prihodnjih petih letih potrebnih blizu pet milijard starih dinarjev. To pa je za kranjske zmogljivosti velika investicija. Vendar pa so bili na seji skupščine soglasni, da reševanja otroškega varstva ni mogoče več odlagati.

Zato so na seji sprejeli predloženi predlog programa s pripombo, da ga je treba

dopolniti oziroma razširiti (tako, da bo zajeta res celotna občina — mesto in krajevne skupnosti). Sklenili so, naj komisija za volitve in imenovanja skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami sestavi poseben koordinacijski odbor, le-ta pa naj potem pripravi vse potrebno, da bo skupščina ponovno razpravljala o reševanju teh dveh vprašanj. Po tej drugi razpravi na seji občinske skupščine pa je o predlogu razširjenega programa razvoja otroškega varstva in šol predvidena javna razprava.

Povedali smo že, da je pet milijard starih dinarjev prevelika investicija oziroma vsota za občinski proračun. In ker so potrebe velike, je bil na seji podrtan tudi predlog, da bi ta program uresnili podobno kot pred

štirimi leti predvideno in pred kratkim končano izgradnjo osnovnih šol. Čeprav po razpravi na zadnji seji kranjske občinske skupščine še ne moremo govoriti o konkretnem obsegu predvidene akcije oziroma programa in prav tako tudi ne o dokončnih in točnih številkah, pa vse dosedanje razprave in podatki kažejo, da bi to vprašanje v kranjski občini v prihodnjih petih letih ali pa morda še prej lahko rešili najlažje in najhitreje s samoprispevkom občanov, sredstvi gospodarskih organizacij in še nekaterih drugih virov.

O zadnjem predlogu bi bilo zdaj še težko konkretneje govoriti. Vendar pa bodo podatki kmalu znani in bodo o njih razpravljali tudi občani.

A. Zalar

Praktična vaja civilne zaščite

V okviru nalog vseljudske obrambe bo 19. oktobra v Kranju praktična vaja civilne zaščite. Na njej bodo sodelovali občinski upravni organi, gospodarske organizacije, ustanove, družbenopolitične organizacije, enote civilne zaščite in del vojaških enot. Tega praktičnega prikaza civilne zaščite v primeru vojne nevarnosti pa se bodo udeležili tudi predstavniki republiških organov, slovenskih občinskih skupščin in njihovih organov ter drugi. Po podobnih vajah v nekaterih drugih mestih v naši državi bo to prva tovrstna vaja v Sloveniji. O njej bomo še pisali.

A. Z.

Občinska skupščina potrdila spremembo delovnega časa

Svet za občo upravo in notranje zadeve je na četrtkovem zasedanju obeh zborov kranjske skupščine predložil v razpravo predlog sklepa o spremembi delovnega časa za državne organe in organizacije, ki opravljajo zadeve javnega pomena v kranjski občini. Oba zbora sta predloženi predlog sprejela oziroma dala soglasje, da bodo občinski organi ob ponedeljkih, torkih, četrtek in petkih delali od 7. do 15. ure, ob sredah pa od 7. do 12.30 in od 14. do 18. ure.

Do tega sklepa je prišlo, ker je dosedanja enomesečna praksa prehoda na novi delovni čas v kranjski občini pokazala, da delovni ljudje v teh organih in organizacijah nove razporeditve, določene z zakonom, niso ugodno sprejeli. Nova sprememba je namreč preveč posegla v delovne navade, zagotovljeni pa niso bili tudi drugi pogoji (prehrana, varstvo otrok, prevozi).

Na seji so v predlogu poudarili tudi nekatere druge vzroke, ki so narekovali spremembo. Tako med drugim zmanjšano produktivnost delavcev v popoldanskem času; hkrati pa je komisija izvršnega sveta za spremljanje prehoda na 5-dnevni teden ugotovila nekatere negativne posledice in je zato tudi že predlagala spremembo zakona o petdnevnem delovnem tednu v SR Sloveniji, o čemer bo republiška skupščina odločala še ta mesec.

O takšnem delovnem času, kot bo v prihodnje v Kranju, pa so že ali pa še bodo razpravljale oziroma dale začasno soglasje do spremembe zakona organom in organizacijam tudi druge občinske skupščine na Gorenjskem.

A. Z.

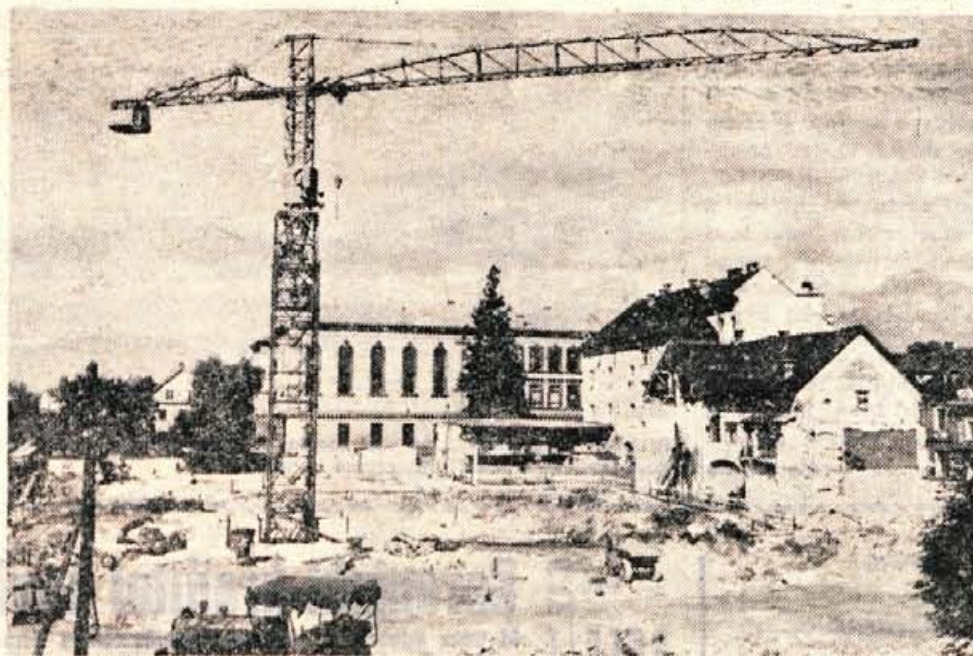
S samoprispevkom do novih šolskih prostorov

Te dni je v trziški občini čutili živahno politično aktivnost. Kako tudi ne, saj se vsi zavedajo, da bo le dobro pripravljen referendum o samoprispevku uspel.

Idejo o gradnji novih šolskih prostorov s sredstvi samoprispevka občanov, delovnih organizacij in občinskega

proračuna je sprožil izvršni odbor socialistične zveze v Trziču, njegov predlog pa je v celoti osvojila tudi trziška občinska skupščina. Po sprejetju te ideje, oziroma predloga je občinska skupščina dala nalogo svojim upravnim organom, da so pripravili račun gradnje novih šolskih prostorov. Danes so že znana naslednja dejstva: s sredstvi samoprispevka, seveda če se bodo Trzičani odločili zanj na referendumu — delovnih organizacij in sredstvi občinskega proračuna bodo zgradili oziroma dozdali nove učilnice v osnovni šoli v Križah pri Trziču, popravili osnovno šolo heroja Bračiča v Trziču in zgradili novo šolo v Bistrici pri Trziču. Kot rečeno, sredstva bodo prispevali občani, in sicer 5 let v višini enega odstotka od osebnih dohodkov, delovne organizacije naj bi prispevale le 1 odstotek od bruto osebnih dohodkov, medtem ko bi sredstva iz občinskega proračuna znašala letno 250.000 novih dinarjev. Samoprispevek pa naj bi plačevali tudi kmetje, obrtniki, upokojenci, vključili pa bi tudi sredstva iz amortizacije šolskih zgradb.

V. G.

Na kraju, kjer bo v prihodnje stal nov kranjski hotel, trenutno kopljejo pet metrov globoko gradbeno jamo. Zvedeli smo, da bodo še letos končali betonska dela do prtiličja. Pred kratkim pa so pri gradnji imeli precej težav z razpoko v labori v brežini ceste Iva Slavca-Jokla.

Foto: F. Perdan

Nov program idejnega izobraževanja tržiških komunistov

Pred dnevi je komisija za idejnopolitične zadeve občinskega komiteja ZK v Trziču pripravila program idejnopolitičnega izobraževanja komunistov. Kaj je komisija vodilo pri pripravi izobraževalnega programa? Komisiji je šlo najprej za učinkovitost pri idejnopolitičnem izobraževanju, na drugi strani pa je prevladala ugotovitev, da je idejnopolitična izobrazba komunistov eden izmed poglavitnih dejavnosti družbenopolitično dejavnost.

Ko so o omenjenem programu razpravljali na zadnji seji občinske konference ZKS v Trziču, so ugotovili, da so v zadnjih letih precej storili na področju idejnopolitičnega usposabljanja članov ZK, vendar je to šele organiziran začetek. Trziška delavska univerza je lani pripravila akcijske seminarje za občinska vodstva političnih organizacij. Teh seminarjev se je udeležilo 117 ljudi iz vodstev ZK, SZDL, sindikata in ZMS. Prav tako je dobro uspela politična šola, v kateri si je 28 mladih pridobilo dokaj trdno znanje o naši družbenopolitični ureditvi, samoupravnem sistemu, gospodarskih problemih in o svetovnih dogajanjih. Na seji občinske konference so še poudarili, da delovne organizacije rade prispevajo finančna sredstva za razne oblike izobraževanja, dosti težje pa je z udeležbo na raznih seminarjih.

In kakšen je program idejnopolitičnega izobraževanja tržiških komunistov, ki ga je pripravila komisija za idejnopolitično izobraževanje občinskega komiteja ZK izvedla pa ga bo tržiška delavska univerza? V tem programu naslednje politične šole za člane ZK, sindikalne delavce, aktivne člane socialistične

zveze in mladino, šole za upravljavce (namenjene so članom samoupravnih organov in kandidatom za na novo izvoljene organe samoupravljanja v delovnih organizacijah), seminarje za na novo sprejete člane zveze komunistov, seminar o aktualnih idejnih problemih, seminarje za vodstva družbenopolitičnih organizacij, seminarje za člane samoupravnih organov, seminarje za prosvetne delavce, vikend seminarje (izobraževalne akcije povezane z rekreativno dejavnostjo v naravi in nevsiljivo družbeno zabavno aktivnostjo, ki zblizuje mlade ljudi) ter ciljuse predavanj in razprav.

VIII G.

Očiščene
in zmrazjene
morske ribe
v prodajalnah

Žvita

Kranj

Spomladi nov obrat mineralne volne na Trati

Na Trati pri Skofji Loki, za železniško postajo, raste gigantsko poslopje, v katerem namerava tovarna Termika iz Ljubljane urediti nov obrat mineralne volne. Proizvodnja naj bi stekla že marca prihodnje leto.

Kako velik industrijski objekt bo to, pove že podatek, da zgradbe — proizvodna hala, kupovka, skladišče, bunkerji (ki so delno pod zemljo) in upravno poslopje — zavzemajo skupno 8140 m² površine. Od uslužbenecv GP Tehnika iz Ljubljane, ki je prevzelo gradnjo, smo izvedeli, da za sedaj gre vse po načrtih. Proizvodna hala in kupovka sta že pod streho.

Vse potrebno notranjo opremo in stroje bo Termika nabavila pri firmi Jungers iz Göteborga. Švedski strokovnjaki so že dopotovali na

Pogled na sveže asfaltiran del ceste v Poljansko dolino. V ozadju naselje Poljane.

Foto: F. Perdan

Tudi Poljanska dolina bo dobila novo cesto

Cest v Poljansko dolino je bila že vrsto let kamen spotike za tamkajšnje prebivalce. Zbujala je nejevoljo pri motoriziranih ljubiteljih izletov v naravo, kajti luknjav in načet asfaltni trak, prezek za vse gostejši promet,

ni več ustrezal sodobnim zahtevam. A težav bo kmalu konec. S sredstvi, ki jih je občina Skofja Loka dodelila Republiški sklad za ceste, so že prenovili tistišče v Selško dolino, prav te dni pa obnavljajo tudi edino prometno žilo v Poljansko dolino. V ponedeljek smo obiskali gradbišče in si ogledali, kako potekajo dela.

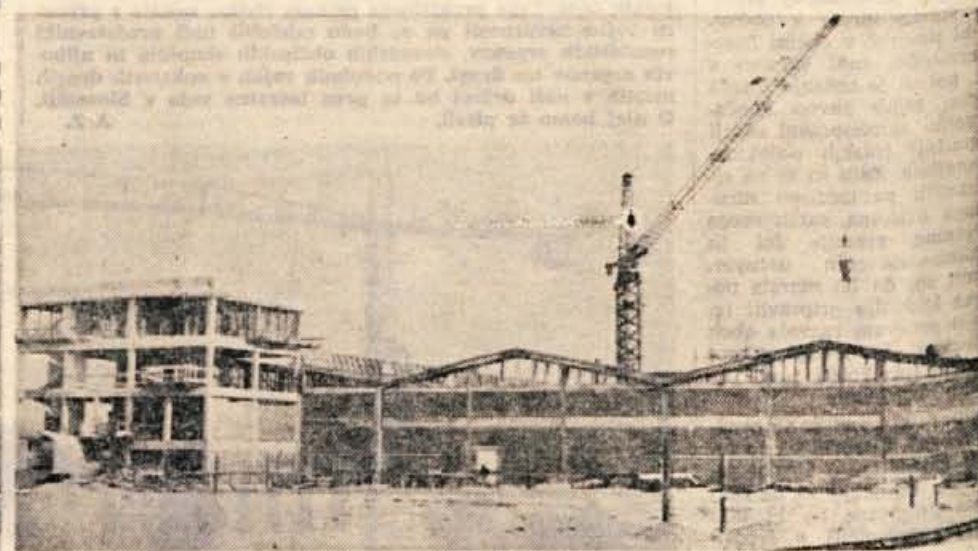
Cesto bodo obnovili v dolžini 25 km, od vasi Selo, ki leži na meji med občinama Logatec in Skofja Loka. Veljala bo 400 milijonov sta-

rih dinarjev. Ker je te dni vreme graditeljem naklonjeno, hitijo z deli. 15 do 30 cm debel in 4 do 5 m širok asfaltni trak je bil pred dvema dnevoma speljan že do naselja Poljane. Če bo šlo vse po sreči, smo zvedeli od odgovornih oseb, bo nova cesta gotova že konec novembra, sicer pa šele spomladi prihodnje leto. Kjer je le mogoče, tudi razširjajo in blažijo ostre ovinke, ki jih tamkaj ne manjka in ki spričo nepreglednosti pomenijo hudo oviro za promet.

-lg

gradbišče in v ponedeljek začeli nameščati dragocene naprave.

-ig-

Se pred nekaj meseci na tem mestu ni raslo drugega kot trava. Danes pa kipijo kvišku zidovi bodočega obrata mineralne volne.

Foto: F. Perdan

I. SEJEM OBRTI IN OPREME V KRANJU

OD 12.—21. OKTOBRA 1968

MISLITE

PRAVOČASNO

NA STANOVANJEI

Zato
varčujte
pri
KREDIT

Corenjski kreditni banki

ki vam odobri na podlagi privarčovanega denarja po 2% obrestni meri.

Poleg tega lahko pri ZREBANJU zadanete lep dobiček.

gko

Iskra na sejm Sodobna elektronika

Združeno podjetje Iskra sodeluje na sejm Sodobna elektronika v Ljubljani že od njegovega začetka. Pravzaprav je bila prav Iskra pobudnik za organizacijo tovrstne razstave pri nas. Tudi letos bo to podjetje sodelovalo na sejm. Tokrat bo predstavljalo združeno podjetje z zagrebško Radioindustrijo. 16 proizvodnih tovarn s 30 obrati bo razstavljalo na skupnem prostoru v hali B. Vendar pa so se v podjetju odločili, da letos ne bodo razstavljali vsega izbora izdelkov, marveč le tisti del, ki sodi v skupino elektronike. Tako bodo na sejm zastopani tako imenovani profesionalni izdelki in izdelki za splošno rabo. Le-teh bo skupaj 164. Vse te izdelke Iskrine tovarne že redno proizvajajo. Obiskovalci pa letos v razstavnem prostoru Združenega podjetja Iskra ne bodo mogli videti najnovejših prototipov izdelkov, prav tako pa tudi ne posameznih skupin izdelkov, kot so avtoelektrični deli, elektromotorji, brivniki itd.

A. Z.

Nadaljnja rast gospodarstva

Klub gospodarstvenikov bo jutri (četrtek) ob 17. uri priredil v prostorih Kluba, Prešernova 11/I v Kranju predavanje o stabilizaciji in nadaljnji rasti gospodarstva v okviru sprememb v gospodarskem sistemu in gospodarski politiki. Govoril bo dr. France Černe, profesor Ekonomske fakultete v Ljubljani. Klub gospodarstvenikov v Kranju vabi vse, ki so v delovnih organizacijah baviyo z gospodarskimi problemi, da se udeležijo tega zanimivega predavanja.

KONFEKCIJA »K R O J« ŠKOFJA LOKA

proda

9 peči na olje

znamke KONTAKT
malo rabljenih

1 lutzovo peč

rabljeno manjšo

Licitacija bo na upravi podjetja v Škofji Loki, Klobovsova ulica 6 in sicer za družbeni sektor od 10. do 11. ure pa za zasebnike.

TOVARNA OBUTVE P E K O TRŽIČ

ISCE ZA ZAPOSILITEV

v proizvodnih enotah šivalnic

40 delavk

ZA DELOVNA MESTA PREŠIVALK

Sprejemanje bo postopno do konca leta. Prednost pri sprejemu bodo imele prijaviteljke s sličnim poklicem ali usposobljenostjo in prijaviteljke, ki so v čevljarški stroki že delale.

Pogoji:

- starost do 30 let
- poln delovni čas
- poskusno delo do dva meseca.

Prijave sprejema kadrovska služba podjetja.

Javni natečaj za 30 stavbnih parcel v Preddvoru

Podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo v Kranju je konec minulega meseca razpisalo javni natečaj za oddajo tridesetih stavbnih parcel na Francariji v Preddvoru. Ker so se na zadnji seji občinske skupščine v Kranju pokazale nekatere nejasnosti oziroma vprašanja okrog tega natečaja, smo zaprosili direktorja Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Iva Miklavčiča za krajše pojasnilo.

● Kaj pomeni javni natečaj za 30 parcel?

Na Francariji v Preddvoru bo mogoče v prihodnjih štirih letih zgraditi 30 stanovanjskih objektov, in sicer: 11 enonadstropnih hiš, 15 medetažnih in 4 stanovanje hiše oziroma penziona. Prednost natečaja je v tem, da bodo kupci oziroma bodoči lastniki stanovanjskih objektov imeli še pred gradnjo urejene vse potrebne dokumente.

Izključna cena za eno stavbno parcelo znaša 980 tisoč starih dinarjev. V tej ceni pa je upoštevano: zazidalni načrt in glavni projekt cest, kanalizacije, vodovoda, elektrifikacije in telefona; stroški gradbenega dovoljenja za ceste, kanalizacijo, vodovod, elektrifikacije in telefon ter zakoličbe vseh teh komunalnih naprav na terenu. Upoštevana je tudi prestavitev obstoječega električnega zračnega voda in telefonskega kabla ter izgradnja asfaltnih stanovanjskih cest, vključno s prehodi za instalacije pod asfaltom, zemljišče za ceste in občestni prostor. Razen tega pa so v ceni upoštevani še stroški načrtov za hiše, stroški lokacije, raznih soglasij, gradbenega dovoljenja, zakoličenja, zemljičenja parcel z betonskimi mejniki itd.

Razen izključne cene pa bodo graditelji morali plačati še tisoč starih dinarjev za kvadratni meter uporabljenega zemljišča. Medtem ko bo

do ponudniki izključno ceno za stavbno parcelo (980 tisoč S din) lahko zviševali in si tako pridobili prednost pri oddaji zemljišča, pa bo znašala cena za kvadratni meter zemljišča (1000 S din) za vse ponudnike oziroma graditelje enako.

● Direktor Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo v Kranju nas je tudi opozoril, da je pisme-

ne ponudbe treba predložiti komisiji za razpis natečaja pri Podjetju za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj najkasneje do 14. oktobra do 12. ure. Interesenti lahko dobijo obrazec ponudbe ter vse ostale informacije na Podjetju (Cesta JLA 6/V — soba 4), in sicer ob ponedeljkih in petkih od 9. do 12. in ob sredah 14. do 16. ure.

A. Z.

IV. vakuumski kongres na Bledu

V Festivalni dvorani in konferenčni dvorani hotela Jelovica na Bledu bo 10. in 11. oktobra IV. jugoslovanski vakuumski kongres. Udeležilo se ga bo okrog 100 domačih in tujih strokovnjakov iz različnih področij uporabe vakuumske tehnike ter nekaj uglednih strokovnjakov iz tujine. Tovrstne kongrese prirejajo sekcije jugoslovanskega komiteja za vakuumsko tehniko vsako drugo leto.

Namen kongresa je, da se strokovnjaki na njem seznanijo o raznih problemih vakuumske tehnike in njene uporabe v praksi. Prav zato

je prireditelj strokovni del kongresa razdelil na več interesnih skupin. Razen tega bodo na kongresu govorili o ustvarjanju in merjenju vakuuma, o sodobnih dognanjih na tem področju in še posebej o razmerah pri nas. Pregledali pa bodo tudi razvito vakuumske tehnologije v naši državi ter razpravljali o njenem nadaljnjem razvoju in o mednarodni delitvi dela na tem področju.

Eden od namenov kongresa pa je tudi, da se strokovnjaki spoznajo in se hkrati povežejo s sekcijami in komiteji v naši državi. A. Z.

Kmalu brez sprevodnikov v nekaterih Transturistovih avtobusih

Podjetje Transturist iz Škofje Loke je pred dnevi povečalo svoj vozni park za dva nova avtobusa. Vozili tipa Mercedes sta posebej prikladni za lokalni promet, kjer je mnogo vmesnih postaj. Prostorna notranjost, več stojišč kot običajno in troje vrat omogočajo udobno vožnjo ter naglo vstopanje in izstopanje. Avtobusi te vrste stanejo 24,5 milijona starih din.

Bolj zanimivo je, da pri vozilih na lokalnih progah nameravajo v kratkem odstraniti sprevodnike. Le-te bodo nadomestili posebni avtomati, uvoženi s Švedske. To ni posebna novost. Na

Reki, v mestnem prometu se je stvar dobro obnesla. Podjetje bo s tem prihranilo mnogo denarja — sprevodnik namreč stane delodajalca 29 s din na vsak prevožen kilometer — in tudi za potnike bo odslej vse skupaj mnogo enostavneje. Seveda novost zahteva od ljudi več discipline. Namesto pri zadnjih vratih bodo po novem vstopali pri sprednjih, kajti avtomat, s katerim upravljava šofer, je montiran ob volanu.

Avtobusi brez sprevodnikov bodo vozili na progah Škofja Loka — Kranj in Gorje — Lesce — Begunje, kasneje pa tudi drugje.

-lg

Nov, posebej za lokalne proge konstruiran avtobus, ki vozi na relaciji Škofja Loka—Kranj. Dve takšni vozili je pred 14 dnevi kupilo podjetje Transturist. Foto F. Perdan

Kranjska jesenska razglednica — Foto: F. Perdan

Gradnja nove šole v Kranjski gori

Prvega oktobra so imeli v Kranjski gori majhno slovesnost ob začetku gradbenih del za novo šolo. Zbrali so se prosvetni delavci, predstavniki občinske skupščine, družbenopolitični delavci in predstavniki gradbenega podjetja Sava z Jesenic.

Da Kranjska gora potrebuje novo šolsko poslopje, so sicer ugotovili že pred petnajstimi leti, saj je sedanja stara že več kot sto let in že davno pretesna. Grajena je bila za sto učencev, sedaj pa se v učilnicah stiska kar 369 otrok. Šola nima telovadnice,

prav tako ni prostora za kabinete in šolsko knjižnico. Šolsko kuhinjo imajo v neki zasebni hiši. Pred leti so zgradili majhno stanovanjsko poslopje, da so tako v ravnateljstvem stanovanju opremili sobi v dve učilnici.

Šola v Kranjski gori je prišla na vrsto potem, ko so podobne probleme rešili že v Mojstrani in na Koroški Belli. Za kranjskogorsko šolo so pričeli pripravljati potrebno dokumentacijo že pred devetimi leti. Letos bo stavba zgrajena do plošče, leta 1970 pa bo že sprejela prve učence.

Del sredstev bodo prispevali nekateri kolektivi, tako da bodo tri leta prispevali za šolo po 80 N din na zaposlenega. Celotni znesek, kolikor bo veljala nova šola, namreč 4 milijone 760 tisoč novih din, še ni v celoti zbranih. S svečanosti, ko je buldožer začel kopati temelje novi šoli, so zbrani naslovili na drugih 72 podjetij prošnjo, naj tudi oni prispevajo za novo šolo. B. Blenkuš

Razstava treh likovnikov v Škofji Loki

Prihodnja petek, 11. oktobra, bodo v galeriji Loškega muzeja odprli razstavo del kiparja Mome Vukoviča in slikarjev Francija Novinca ter Franca Kokalja. Pokrovitelj tokratne razstave je podjetje Koteks Tobus iz Ljubljane. Otvoritev bo ob 18. uri.

Dobri učni uspehi tržiških osemletkarjev

Ob začetku novega šolskega leta radi pregledujemo rezultate prejšnjega šolskega obdobja. Zanimajo nas poprečne ocene učencev, odstotek ponavljavcev, zasedenost posameznih oddelkov in še marsikaj. Radovednost smo tokrat hoteli potešiti s podatki s tržiških osnovnih šol. In kakšni so ti podatki?

V treh tržiških popolnih osnovnih šolah (Križe, osnovna šola heroja Bračiča in osnovna šola heroja Grajzarja) je bilo ob koncu šolskega leta 1967/68 1537 učencev, kar je za 41 manj kot v prejšnjem šolskem letu. Sploh pa je na tržiških osnovnih šolah že od šolskega leta 1961/1962 čutili upadanje števila učencev. Če primerjamo nove normativne pogoje o najmanjšem in največjem številu učencev v enem oddelku s stanjem v tržiških osnovnih šolah, dobimo naslednje podatke: osnovna šola heroja Bračiča je imela 27 učencev v enem oddelku, osnovna šola heroja Grajzarja 26 in osnovna šola v Križah 24 učencev v enem oddelku. Omenimo naj še to, da normativi zahtevajo najmanj 16 in največ 36 učencev v enem oddelku.

Rezultati o učnih uspehih tržiških šolarjev v preteklem šolskem letu so precej ugodni, saj je od 1537 učencev izdelalo razred s samimi pozitivnimi ocenami 1257 učencev ali 81,7 odstotka, kar je za dva odstotka več kot v šolskem letu 1966/67. Porast učnega uspeha beležijo v vseh razredih, le v tretjem razredu je nižji kot prejšnje šolsko leto. V višji razred, pa je po posebnih določilih, ki dovoljujejo napredovanje v naslednji razred z eno negativno oceno iz enega predmeta, napredovalo še 114 učencev ali 7,4 odstotka vseh učencev. Kakšne pa so poprečne ocene pri posameznih učnih predmetih? Najnižja ocena je pri slovenskem jeziku — 2,44, matematiki — 2,55 in tujem jeziku — 2,61, medtem ko so pri drugih predmetih poprečne ocene višje.

Letošnji sprejemni izpiti na kranjskih srednjih šolah so pokazali kar precejšnjo učno raven tržiških šolarjev, saj so se pri matematiki učenci kriške osnovne šole med 28 gorenjskimi osnovnimi šolami povzpeli na prvo mesto. Pri slovenskem jeziku so bili med najboljšimi učenci z osnovnih šol Križe in heroja Grajzarja, pri angleškem jeziku pa z osnovne šole heroja Bračiča in Križe. Tudi na tekmovanju matematikov so posamezni učenci dosegli dobre rezultate — na tekmovanju gorenjskih šol so zastopniki Bračičeve šole dosegli prvo mesto v 8. razredu in drugo mesto v 7. razredu, medtem ko so učenci kriške osnovne šole dosegli eno drugo in eno tretje mesto, na republiškem tekmovanju pa je učenka iz Bračičeve šole zasedla drugo mesto. **vig**

PODJETJE ZA STANOVANJSKO IN KOMUNALNO GOSPODARSTVO KRANJ

obveščča

interesente za gradnjo individualnih hiš, da je bil dne 28. 9. 1968 v Glasu, 29. 9. pa v Delu objavljen natečaj za oddajo 30 stavbnih parcel v Preddvoru na Francariji

Na parcelah je možno zgraditi:

11 ENONADSTROPNIH HIŠ

15 MEDETAŽNIH HIŠ

4 STANOVANJSKE HIŠE — penzione

Razpisni pogoji natečaja so na razpolago na Podjetju za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj, Cesta JLA 6/V, soba št. 4.

Interesente za nakup parcel vabimo v četrtek, dne 10. 10. 1968 ob 18. uri na sestanek v prostorih Krajevnega urada v Preddvoru.

Na sestanku bodo interesentom obrazloženi razpisni pogoji in dane vse informacije v zvezi z gradnjo hiš.

Podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj

Kadrovska komisija
KRANJSKIH OPEKARN KRANJ,
Reginčeva 8

razglašča prosto delovno

mesto tesarja

v obratu Stražišče

Pogoji:

Kvalificirani ali polkvalificirani tesar ali mizar s prakso.

Pismene prijave z dokazili o sposobnosti sprejema kadrovska komisija.

Zasedba delovnega mesta je možna takoj.

Osební dohodek po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Svet brez bleščic

Bil sem tako sam

Najprej je bil zelo srečen, ko je dobil službo. Najti službo v mestu, potem ko je zapustil majhen kraj nekje na koncu naše dežele, je zanj pomenilo zares veliko. Ni bil še star osemnajst let, ko je odšel od doma, da najde delo v večjem mestu.

Znašel se je popolnoma v novem okolju. Brez znanec in prijateljev. Po svoje je preganjal občutek osamljenosti, vendar se na novo okolje ni mogel takoj navaditi.

Za osamljenost mladoletnika in njegove težave v privajanju na novo okolje niti ne bi nikoli zvedeli. Niti tisti, ki se z mladino ukvarjajo, niti družbene institucije, ki skrbijo za red. Postaja milice ga je namreč prijavi na senatu za mladoletnike zaradi povzročene telesne poškodbe. Nekje se je namreč stepel. Mogoče bi bilo reči tudi tako: spet en mlad razgrajač več, huligan in podobno. Največkrat pa se pri taki obsodbi delikventov, posebno mladoletnih, kaj radi pozabimo vprašati — zakaj pa je postal delikvent?

»Bil sem tako sam. Poznal nisem nikogar. Nekoč so me povabili k neki družbi, pa sem šel. Nisem se vprašal, kakšni so ti ljudje, kdo so, kaj delajo. Bil sem srečen, da sem bil lahko z njimi, da nisem več sam.

Bil je vesel, če je šel lahko z njimi. Pa čeprav niso bili tisti fantje družba zanj. Drugih pač ni poznal, pa tudi nihče drug se zanj ni zanimal. Pozanimali so se, ko je bilo nekaj narobe, pa še to — roka pravice.

Razočaran nad mestom, nad okoljem, ki ga ni sprejelo, ki mu ni pomagalo pri vključevanju v novo družbo, se je vrnil. Vrnil se je spet v svoj mali kraj, daleč od velikega mesta, kjer ga ni nihče poznal in razumel.

L. M.

Te dni po svetu

PULJ, 5. oktobra — Danes popoldne je s puljskega letališča odpotoval na Dunaj predsednik republike Avstrije Franz Jonas, ki je bil na šestidnevem uradnem obisku v Jugoslaviji. Od avstrijskega predsednika se je poslovil predsednik republike Josip Broz Tito.

INTANBUL, 5. oktobra — Pristaniške oblasti v Istanbulu so sporočile, da bo sedem ladij sovjetske mornarice ta teden zaplulo iz Črnega v Sredozemsko morje. Sovjetska zveza je sporočila, da je v Sredozemlje poslala pet hidrografskih ladij, eno ladijo za zvezo in enega mornarca.

WASHINGTON, 5. oktobra — Predsednik ZDA Johnson je večer sprejel podpredsednika ZIS Kira Gligorova. Pogovarjala sta se o mednarodnem položaju ter o odnosih med Jugoslavijo in ZDA. Podpredsednik ZIS Kiro Gligorov se je že vrnil v domovino.

PRAGA, 5. oktobra — Delegacija CK KPC, ki jo je vodil prvi sekretar Aleksander Dubček, se je sinoči vrnila iz Moskve v Prago. Delegacija se je dva dni pogovarjala z najvišjimi sovjetskimi voditelji. Ob vrnitvi je Černik, ki je bil tudi član delegacije, rekel: »Vi ste videli nekak žalostni, toda jaz sem zelo zadovoljen s pogovori, ki so bili plodni...«

LONDON, 6. oktobra — Londonski Sunday Times piše, da je Sovjetska zveza postavila v bližini kitajske meje nove raketne rampe. Menda so to rakete z domotom 2000 do 3000 milj, s katerimi bi lahko neutralizirali mesta v Sinkjangu, kjer imajo Kitajci svoje atomske bombe.

MEXICO, 7. oktobra — Deset zelo pomembnih jugoslovanskih umetniških del, ki so jih poslali na svetovno razstavo v Mehiko, se je izgubilo in jih zato ne bodo mogli razstaviti na mehiški kulturni olimpiadi. Predstavniki mehiške kulturne olimpiade in delegat jugoslovanskega nacionalnega odbora za sodelovanje na kulturnih manifestacijah iščeta izginule umetnine. Vrednost umetnin cenijo na več kot 35 tisoč dolarjev.

KALKUTA, 7. oktobra — Indijske oblasti so sporočile, da je med poplavami, do katerih je prišlo minul teden, izgubilo življenje 560 ljudi. Po neuradnih podatkih pa je mrtvih več kot tisoč, milijon ljudi pa strada.

Ljudje

Pod krošnjami stoletnih hrastov, kot pred sto leti, ko se je zbralo okoli deset tisoč slovenskih rodoljubov, je velika množica v nedeljo proslavila stoletnico prvega slovenskega tabora v Ljutomeru. Na slovesnosti je o zgodovinskem pomenu prvega tabora in o aktualnih vprašanjih našega razvoja govoril član sveta federacije Edvard Kardelj.

Udeleženci spominske slovesnosti so v pozdravnem pismu predsedniku Titu tako le opisali pomen prvega tabora v Ljutomeru: ... Slovensko narodno gibanje je s taborskimi akcijami postalo prvič v zgodovini stvar in potreba naših širokih ljudskih množic. Te množične

100 let slovenskega taborstva

akcije so oblikovale in krepile nacionalno zavest in ponos, čut za enakost in solidarnost, zato so imele velik vzgojni in idejnopolitični pomen. Pred vsem drugim pa je taborsko gibanje odkrilo, koliko potencialne revolucionarne sile se skriva v slovenskih ljudskih množicah in kako zapletene narodnostne in socialne naloge bi lahko ta sila opravila.

V kmečkih uporih, v protestantskem gibanju, v taborskih akcijah, v bojih za severno mejo in drugod, so slovenske ljudske množice dozorvale za najpomembnejše dejanje v svoji težki zgodovini: za ustanovitev OF in za narodnoosvobodilni boj...»

Edvard Kardelj pa je v svojem govoru med drugim dejal: »Tu v Ljutomeru in prav na tem mestu je slovensko ljudstvo pred sto let izkazalo novo razdobje v raz-

voju slovenskega naroda v boju za svojo uveljavitev in osvoboditev. Kakor ob vseh prelomnih zgodovinskih trenutkih, kadar je šlo za usodo človeštva, so se tudi na zgodovinskem prizorišču pojavile najširše ljudske množice s svojimi nacionalnimi in socialnimi težnjami, s svojim revolucionarnim in demokratičnim nemirom, s svojo neposredno politično akcijo in s svojim direktnim pritiskom na vladajoče in odločujoče kroge takratne avstro-ogrske družbe, pa tudi slovenske politike... Tisoči in tisoči slovenskih ljudi, zlasti kmečkega ljudstva in mladine, se sodelovali na taborih, izražali narodne, demokratične in socialne zahteve, pa tudi svoje nezadovoljstvo s politiko konservativnega vodstva in zahtevali odločnejšo borbo za narodnoosvobodilne in socialne cilje slovenskega

ljudstva... Tabori — zlasti ljutomerski — niso oznanjali gesla enotnosti za vsako ceno. Nasprotno, dobršen del taborskih množic, zlasti pa najnaprednejši del demokratične mladine, je bil pripravljen tudi za razkol, ki naj bi osvobodil slovenski narod pogubnega vodilnega vpliva konservativnih in cesarju zvestih krogov v tedanjem slovenskem političnem vodstvu. Čeprav ne v popolnoma dognani obliki, je taborsko gibanje izdelalo tako rekoč celovitejši demokratični koncept programa slovenskega narodnega boja in v njem obnovilo že skoraj pozabljeno zaluteno po zedinjeni Sloveniji, ki je bila v resoluciji leta 1848 proklamirana kot vodilni cilj slovenskega ljudstva v vseh njegovih deželah...»

V. G.

in dogodki

Lovec na divje lovcе

Obtožujejo ga, da preganja revščino

Lado Kersnik z Bleda slovi kot najboljši ribiški čuvaj. O divjih ribičih zelo malo pišemo, čeprav jih je veliko ob Radovni in Savi Bohinjki. Nekateri divji lovci so neverjetno trmasti in vztrajni. Lado pozna zdravilo, ki zdravi takšno bolezen. Ko sva se ondan srečala v Radovljici, mi je pripovedoval o srečanjih z njimi.

Neki dolavec jeseniške železarne je posebno rad lovil ribe v Radovni. Pri prvem srečanju s čuvajem je obljubil, da ne bo več lovil rib. Čez 14 dni pa ga je v ranih jutranjih urah Lado spet zalotil v soteski Vintgar. Ko je zagledal čuvaja, je odvrnil torbo in skušal pobegniti. Lado je ustrelil v zrak in divji lovec se je spet znašel pred možem postave. V torbici je imel 36 postrvi. Čeprav ga je Lado prijavil sodniku za prekrške, do takrat še ni bil poklican na odgovornost.

Čez teden dni ga je Lado zopet zasačil ob 4. uri jutratraj, ko je blizu Krnice in v Radovni ribe. Na travi je že imel 12 postrvi. Ta vztrajni divji lovec je Ladota tako razjezil, da ga je odpeljal naravnost v Radovljičjo sodniko za prekrške. Divji lovec je stopal po cesti naprej in nosil ribe, za njim pa je šel Lado s pištolo v rokah.

Nekega deževnega dne je Lado nad vodo Save Bohinjske pri Soteski opazil dve palici nad vodo. Pri prvi palici ni bilo ribčca. Ko pa se je Lado plazil naprej, je kmalu zagledal dva turista. Bila sta Italijana, ki sta imela ribiško dovoljenje. Toda na dovoljnico je dovoljeno uloviti samo tri merske postrvi. Ta dva pa sta že imela 20 rib, in to 6 v torbici, druge pa skrite v grmovju. Poleg tega

sta lovila na žive črve, kar ni dovoljeno.

Ker nista hotela plačati kazni, jih je Lado odpeljal na postajo ljudske milice. Tja so se odpeljali z italijanskim avtom. Na postaji milice sta Italijana takoj plačala kazen. Bila pa sta ob tem nenavadno dobre volje. »Le kaj imata za bregom, ko pa se tako sladko smehljata?« je ugibal Lado in sklenil, da bo še enkrat pregledal teren ob vodi.

Ribiški čuvaj Lado Kersnik

Italijana sta se odpeljala z avtom. Lado pa je odšel k Savi. Ko je tako lezel po mokrem grmovju in travi, je odkril pravi ribji zaklad. V grmovju je našel skrit hladilnik, v njem pa 50 postrvi. Zdaj je Lado razumel, zakaj skrivnostni smeh. Skril se je v grmovje in čakal »ljube« turiste. Ko sta se Italijana približala hladilniku, je Lado skočil iz grmovja. Ker je imel v rokah pištolo, sta se

Italijana tako ustrašila, da je eden pobegnil, drugi pa se od strahu sploh ni mogel ganiti. Kmalu se je vrnil tudi drugi Italijan, saj prijatelja ni mogel pustiti na cedilu. Še enkrat so se odpeljali na postajo milice.

Včasih ni lahko biti čuvaj. Takšen primer je bil v Nomenju. Neki avstrijski turist je z dovoljenjem lovil ribe. V bližini pa sta lovila dva mlajša tuja turista brez dovoljenja. Menda so bili sorodniki. Ko je Lado vzel iz žepa notes, da zapiše in zaračuna kazen, je prišlo do pretepa. Starejši turist je

udaril po bloku, mlajši pa mu je hitro zavil roko na hrbet. Po krajšem prepiranju so divji lovci pobegnili z avtomobilom, ljudje pa so pozabili pogledati na številko avtomobila, tako da jih kljub prijavi niso dobili.

»V tej službi je veliko zamere, groženj, pri ljudeh nismo priljubljeni. Nekateri celo trdijo, da preganjamo revščino. Ljudje, ki stanujejo ob vodi, molčijo o divjih lovcih, ker imajo včasih tudi sami na jedilniku ribe, ki so nezakonito splavale na krožnik,« pravi Lado.

J. Vidic

Komisija za sprejem in prenehanje dela
Trgovskega podjetja »SPECERIJA« BLED
razpisuje prosto delovno mesto

ARANŽERJA

Pogoj: KV trgovski delavec z aranžersko šolo.

Ponudbe poslati do 15. oktobra 1968 na naslov Specerija Bled, Prešernova 76.

AVTO-MOTO DRUSTVO KRANJ

organizira s sodelovanjem tovarne »TOMOS« Koper

II. zlet mopedistov

V KRANJU, DNE 12. OKTOBRA 1968

Program zleta:

Ob 13.30 — Povorka vseh motoriziranih udeležencev skozi mesto Kranj.

Ob 14.00 uri — Spretnostna vožnja na Titovem trgu.

Vse ljubitelje moto-športa posebno pa še mladino vabimo, da si ogledajo to zanimivo tekmovanje.

AMD KRANJ

Nevarni nogomet

Kadar pod vzožjem Vezu-va igrajo nogomet, takrat postanejo vulkanska tla v resnici vroča. Pred kratkim se je domači klub Santa Maria sročal z najboljšo enajsterico iz mesta San Antonio Abate. Sodnik je le s težavo pripeljal tekmo do prvega polčasa. V drugem polčasu pa je po izključitvi kapetana gostujočega moštva izbruhnil pretep. Nekaj preveč razvnet gledalec je po nesreči sodniku odgriznil uho. Sodnika so hitro odpeljali v bolnišnico, za njim pa so potem prinesli še uho.

Malo srečnejše se je dva tedna kasneje končala nogometna tekma v Laurenti. Sodnik je bil vsaj za naše nogometne pojme, kaj šele za italijanske, neverjetno hraber, saj je trem domačim igralcem pokazal pot v oblacišnico. Ob koncu tekme so razjarjeni gledalci vdrli na igrišče. Sodniku so karabničarji pomagali do oblacišnice. Pred vrati pa so ga najbolj razvneti čakali več ur. Končno so se domislili rešitve. Preoblekel se je v karabniško uniformo in neopazno zapustil stadion.

ČAROVNICE V DOBI ATOMOV IN OSVAJANJA VESOLJA

9. Pred nekaj leti je avstrijski list Österreichische neue Tageszeitung izvedel anketo med svojimi bralci in ugotovil, da tretjina Avstrije pazljivo prebrava horoskope, ki jih objavlja tisk. Tretjina prebivalcev države!

In v Holandiji je ministrstvo za prosveto, pouk in umetnost leta 1963 uradno priznalo »institut«, ki uči, kako se samostojno sestavljajo in razlagajo horoskopi.

V Zahodni Nemčiji vsak dan 22 milijonov ljudi vsakera horoskope, ki se pojavljajo v mnogih listih. Tudi knjige o astrologiji so pogoste. Tako je nedavno hambiški list Stern priobčil »Astrološki koledar vonjas«. Knjigo je naročilo Združenje proizvajalcev dišav...

Poleg tega je treba še omeniti, da je bilo doslej že več astroloških kongresov. Obseg vprašanj, ki jih obravnavajo na teh kongresih, je zelo obširen. Na odvilni nesbni teles na nevarno borbo pa do delovanja zvezde Siriusa na melanholične plavalaske.

BOJ MED ASTROLOGI
Medtem pa ni treba misliti, da se astrologi med seboj

dobro razumejo. Pri ostri konkurenciji prihaja do velike nestrpnosti. Vsakdo prepričuje, da je ravno on tisti, ki najbolj pozna zvezde in njihovo obnašanje, vsi drugi pa so — ali nevedneži ali šarlatani. Konec leta 1963 je pariško izdajateljsko podjetje »Albin Michele« objavilo knjigo astrologa Andree Barbua. V njej ta astrolog zelo prezirljivo govori o svojih tovarših, ki objavljajo horoskope po časopisih. Kajti vsak ve — pravi — da nebesna telesa na usodo posameznih ljudi sploh ne vplivajo, temveč samo na velike dogodke, s tem pa se ukvarja z uspehom on, Andree Barbua.

Pred nekaj leti je francoski psihiater L. Couderque, ki študira psihologijo severnjakov, opravil zelo zanimiv eksperiment. V pariških listih je objavil naslednji oglas:

Tajne znanosti
NOV REŠITELJ
Vi, ki ste vznemirjeni in trpite...
Vi, nasmejani skeptiki...

Prepričate se lahko brez kakih posebnih stroškov. Ne oklevajte! Pišite prof. L. Meriku, na naslov: Paris, ul. Anatol La-For št. 7. Stavite vprašanja in zahtevajte odgovor!

PRESENEČENI BOSTE

Navedite svoje ime, priimek, rojstni dan, zaposlitev in priložite poštno znamko.

Povedati je treba, da je bil najbolj presenečen profesor sam: pisma so prihajala od vseh strani. S svojim poskusom je nadaljeval. Vsem je postal enak odgovor v obliki navadnih astroloških objav. Bila je to zmes »globokih trivialnosti in prave bedarije«. Profesor je bral odgovore svojih klientov.

»Prebrali ste moje življenje kot odprto knjigo.« je pisal nekdo. »Res ne vem, kako naj vam izkažem svojo hvaležnost,« se je navduševal drugi. »Vse, kar ste povedali, je čista resnica,« je trdil tretji.

Profesor je prejel nad dvoisto pismem z izrazi najgloblje hvaležnosti. Svoj poskus je zaključil z izjavo: »Žrtve so

bili naivni, lahkoverni ljudje, podložni sugestiji.

Astrologija prinaša ljudem veliko škodo. Na kongresu psihiatrov v Filadelfiji leta 1960 so prišli ameriški strokovnjaki do sklepa, da postavljajo stalno branje horoskopov resno nevarnost za zdravnik pa se zateka k astrološkim horoskopom.

Učenjaki, ki se v mnogih deželah borijo proti proučevanju, so že dostikrat ugovarjali in dokazovali. Talso latanstvo astrologov. Talso nekemu münchenskemu strologu poslali točno leto in uro rojstva, ne da bi vedeli ime tega človeka. Rojstili so ga, naj mu opišeta čaj.

»To je zelo izobražen in siven in dober človek.« je glasila sodba astrologa v tem letu bo srečen.

Vse bi bilo v redu in vr, če ne bi za človeka, ki bil zaradi mnogih umorov rojen na smrt in usmrčen leta 1931.

Konec

Planšarska kultura na Gorenjskem

Val industrializacije in naglega razvoja turističnega gospodarstva z neizprosno naglico spreminja prvotno podobo gorenjske vasi. S stoletji utrjene oblike življenja gorenjskega kmečkega človeka vedno občutnejše izgublja svojo prvotno vsebino in pomen. To resnico lahko ugotovljamo na vsakem koraku. Tudi planšarska živinoreja, ki je bila živo prisotna v gmotni kulturi gorenjskega človeka vse od najzgodnejših obdobij njegovega bivanja v tem prostoru, je podvržena temu procesu. Svojevrstni način življenja, svojevrstna kultura dokaj razsežne vsebine, ki je zrasla v zvezi s planšarskim pastirstvom in ki je skozi stoletja ohranila več usodnih prastare — arhaične vrednosti, je zdaj v zatonu. Z namenom, da bi dobili čim jasnejšo sliko o planšarski kulturi na vsem gorenjskem ozemlju, se obračamo na vas, dragi bralci, s prošnjo, da bi v koticu Gorenjski kraj in ljudje sporočili o vsem, kar je v zvezi s planšarstvom zanimivega v vašem kraju. Da bi vam pri tem pomagali, objavljamo danes vrsto vprašanj, ki naj opozore, kaj vse je treba priložiti v spomin.

1. Stare listine (t. i. »urkl-nis«) o pašnih pravicah, o dajlatvah, ki so jih morali pašni upravičenci dajati zemljiškemu gospodu, o uravnavi pašnih pravic v 2. pol. preteklega stoletja, o pravici uporabe gozda za vzdrževanje planšarskih zgradb. Ima še kdo pri vas take listine? Imate morda še ohranjene zapiskane s sej pašnih odborov?
2. Planšarska naselja. Če je planina skupna (srenjska), ali ima gori vsak pašni upravičenec svoje zgradbe (npr. v Bohinju) ali imajo samo svoje hleve in skupno pastirsko kočjo (npr. na planinah v Stolu in na Begunjščici) so imeli pašni upravičenci vsak svoj hlev — tamar in skupno kočjo za pastirje ali pa so na planinah v vašem koncu pastirske kočje in hlevi skupni? Opis planšarskih zgradb glede na obliko in material (les, kamen).

Ste imeli v planinah posebne kočje za ovčarje, kakšne so bile te kočje in koliko so bile oddaljene od goveje planine? So še kje ostanki ovčarskih koč?

Kako je bila planina preskrbljena z vodo (vodnjaki, studenci, krali za napajanje živine)? Če je bilo planšarsko naselje vezano na studenčno vodo, kako daleč je bil izvir in v kakšnih posodah so vodo nosili do stanov? Kdaj so začeli velika lesena korita nadomeščati z betonskimi koriti?

3. Kako je bilo urejeno skupnim delom v planini pri gradnji ali obnavljanju planšarskih zgradb, poti, plovov in mostov? Kako ste tako delo imenovali (npr. »tlaka«)? Kako je bila »tlaka« v planini odvisna od pravic, ki jih je imel gospodar na planini? So vaščani, ki niso imeli pisanih pravic, smeli dajati svojo živino na pašo v planini? Koliko so morali za »pašnino« plačevati? Kako je to urejeno danes?

4. Na katere dni v letu je odhajala živina na planinsko pašo, kdaj se je vračala? So še žive pri vas kakšne navade v zvezi z odhodom živine

v planino? (V Podhodu je bila navada, da so na prag ovčjeja hleva položili verigo in spustili ovce, da so šle čez ta prag. S tem so hoteli čarati ovce, da bi bile na pašo tako povezane med seboj, kot so povezani člani na verigi.)

5. **Promet.** Ko so »basali« v planino ali na senožet, kaj so vse rabili za prenašanje hrane, posodja in drugih predmetov, ki so jih rabili gori? Kako so nosili? So »basali« na planino tudi z živino in vozom? Kako to opravljajo zdaj? Opisati vse načine prenašanja: bisage, krošnje, pleteni koši, posode za mleko, za skuto, smetano, za vodo. Kako so nosili mleko s planin (v Bohinju v »lem-pah«, v vaseh pod Stolum so ga nosile ženske v škafih na glavah)? Kako so nosili s planino surovo maslo, kako sir? So mlečne izdelke vsak teden sproti prinašali s planin ali šele ob koncu paše?

6. **Pastirji.** So pri vas planšarili moški in ženske ali samo moški? Koliko je bilo pastirjev na planinah (npr. pastir, majer, poganec, tretinek)? Kako so bili plačani (samo »v naturi«, ali »v naturi« in z denarjem, samo z denarjem)? Kako je bilo ure-

jeno z oskrbovanjem pastirja s hrano? S čim so se pastirji največ prehranjevali? Posobne pastirske jedi. Kako je s tem urejeno danes?

So imeli pastirji ob prihodu s planine kakšen praznik? Ali so praznovali sv. Martina in kako so ga praznovali?

7. **Medicina.** Kako so zdravili živino? So nabirali zelišča za zdravila? Kako so zdravila pripravljali?

Anka Novak

Gorenjski kraji in ljudje

Vesoljci se starajo

Znani ameriški vesoljec Walter Schirra je eden najstarejših vesoljskih potnikov. Pravi, da se ne bo več udeleževal vesoljskih poletov po letu ladje apolo 7. Kot je znano, je izstrelitev te ladje predvidena za 11. oktober letos. Polet naj bi trajal enajst dni. Walter Schirra pravi, da ne verjame, če bi lahko še kdaj potem držal podoben polet. Star je 45 let.

Strašni lev

V italijansko mesto Forli je prispel cirkus. Po mestu so nalepili letake z naslednjo vsebino: »Naš lev Nero je enkrat na senzacija! Njegov oče Rex je pri snemanju filma Quo vadis v Rimu pojedel smecalca!«

RESTAVRACIJA PRI KOLODVORU KRANJ SPREJME

natakarico

POGOJI:
KV natakaria
z 2-letno prakso,
PK natakaria
s 4-letno prakso. Samsko stanovanje preskrbljeno - Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Pismene ponudbe sprejema splošni sektor podjetja 10 dni po objavi razpisa.

MLADINSKA KNJIGA KRANJ

Razprodaja STROKOVNIH IN LEPOSLOVNIH KNJIG

Globoko znižanje cen do **80%**

Miha Klinar: Mesta, čede in razcestja

Domovina

III. DEL 168

»Očel Očel Očel« se Kraguljeva sinova sta komaj dan poprej pobegnili s fronte s še nekaterimi in se Breginjca iz Breginje hotela napotiti domov, zgrudita pred očmi truplo.

Poveljnik še vedno ne razume ničesar, če uro razume, da sta dezertirja pobegnili s fronte in da sta bila poslana v kmetiji, na katero je poslal orožnike.

»Kakšno usodno naključje,« razmišlja in šele sedaj razume udarec, ki je ubil Kragulja.

Ko potem pripeljejo žandarji še kako in Stivčevu, zaustavi zugsführerjevo poročilo, ki je spravilo dezertirja in tudi pobeglega v zvezo s Kraguljevo ovdbo.

»Dovolj! Kaj bi s tema ženskama!« ustite ju! Rozika in Stivčeva ne moreta verjeti, da sta prōsti in da lahko gresta.

Rozika potrka pri Stresovih, da bi posušila, a Stivčeva se takoj vrne domov in že med potjo nalaga moža, na Andreja in Antona, namenjene, da bi šli v Kobarna, se predali oblastem ter rešili tako njo in Roziko.

sinova in njuno smrt, ki ju čaka pred puškami, kakor na možovo. »O bog, moj bog, zakaj si nas zapustil.«

Tudi Lizika misli na nesrečna brata, vendar ne s tako hudo bolečino kakor mama Zalost za očetom in bratom se počasi umika misli, da je Kraguljeva zdaj njena, samo njena. Zdjaj ji ne bo manjkalo snubeč! Ta misel jo boža, čeprav si zatrjuje, da je v tem trenutku ko ni oče niti pokopan in ko sta brata, čeprav ju že v prihodnjih dneh čaka enaka smrt, kakor je doletela Uršičevega Jakoba, taka misel velik, morda celo neodpustljivi greh. Zato sloni ob oknu, da bi mama ne opazila, da njena žalost ni taka, kakor bi morala biti v tem trenutku. Vseeno pa jo razjeda, ker ni nobenega kropicla in ker šele sedaj občuti, kako zasovražena je Kraguljeva.

Tako mineva dan. Proti večeru pa se le troje postav odcepi s ceste in zavije proti domačiji, pred katero točeče zavija pes. »Gredo,« zašepeta Lizika. Toda v kropiclih v bregu spozna starega Uršiča, njegovo ženo in Marijo.

»Ne, če drugih ni, tudi ti ne bodo kropicili!« Sovraštvo je močnejše kakor bolečina zaradi osamljenosti. Naslednji dan komaj čaka, da bodo odnesli očeta iz hiše. Tudi pogreb je reven, kakršnega Borjana še ni doživela.

»O Jezus, kako nas prezirajo,« toži vdova, ki je pričakovala vsaj sestro. »Seveda, Andreju se je zameril. Ko bi pobralo starega Uršiča, bi prišel. Pogreb brez pogrebcev, zadušnica brez ljudi, ki bi molili za pokojnikov dušni mir in večni počitek. O, preklet dan, ko sem prišla na Kraguljevo!«

»Ne obžalujte! Kraguljeva še stoji!« je Lizika močnejša, ker je v njej poglodaljo kraja kraguljevske sovraštvo do ljudi. »Kraguljevine ni več,« joče vdova in misli na sinova, ki ju ne bo videla več. »In kdo je kriv? Kdo? On! On! On! Svojo kri je izdal. Svoj rod je uničil!«

»Ne, naš rod je nuničljiv!« In Lizika ima prav. Kraguljevine še ni konec... Trinajsto poglavje

Kdor bi ta hip vstopil, ne da bi prebral na vratih napis MILITÄRKANZLEI SEINER MAJESTÄT, bi mislil, da se je zmotil in ne hote zašel v uredništvo kakega vojaškega časopisa. Krtačni odtisi na pisalni mizi obersta Freisinga, zaslužnega člana načelstva telovadne zveze Turnkreis Deutschösterreich in sourednika telovadnega časnika Deutschösterreichische Turnzeitung dajejo oberstovi pisarni tak videz, čeprav vse to s službo, ki jo oberst opravlja v obveščevalno-varnostnem oddelku vojaške pisarne njegovega cesarsko-kraljevega veličanstva, nima nobenega opravka. Toda uradni čas se še ni začel, a četudi bi se, bi najbrž ne odložil korekturne pole, na kateri je odtisnjen njegov članek »Gebt unserem Volke, was sein ist«, namenjen za telovadni žepni koledar »Turner-Jahrbuch 1919, 13. Jahrgang«.

Članek je izliv njegove globoke patriotske zavesti in pripadnosti nemštvu z vsemi nemškimi »Drang«, kakršna sta zlasti »Drang nach Osten« in njegova avstrijsko nemška inačica »gratitve nemškega mostu do Adrije« ne samo v smislu državnega posedovanja, marveč predvsem v germanizatorskih težnjah pretopitve vsega nemškega avstrijskega ozemlja v narodnostno nemško ozemlje.

Nemci so ustvarili cesarstvo. Zato je cesarstvo njihovo. Prvi v cesarstvu so in zato imajo pravico terjati, da ostane in res postane nemško, kar so v cesarstvu združili. Tokovi nemške krvi so tekli in iztekli tako v nemškem Viadardstvu kakor tudi v avstro-ogrskem cesarstvu.

»Ja, Strömex deutsche Blutes...« Tako, kakor je v svojem članku zapisal. »Der grause Tod war unerbittlich und hat gerade unsere Besten, unsere Stürmer und Dränger, nicht geschont, gallt es doch überall dort, wo die Schlachten am heissesten tobten in deutscher Treue, mit deutschem Mut, deutscher Kraft und Zähigkeit unsere Fahnen zum Sieg führen. Schmerzlich werden wir liebe Brüder in unseren Reihen vermissen und vor allem wird uns ihr Werken und Wirken für Heimat und Vaterland fehlen.«

Tako prebrira krtačni odtis zadovoljen nad stavki, s katerimi je počastil padle turnvereinovec, ki so se odlikovali povsod, kjer so besnele najhujše bitke, odlikovali v zvestobi nemštvu z nemško požrtvovalnostjo, z nemško močjo in zagribnostjo, z lastnostmi, s katerimi nosijo cesarske zastave k zmagi nad sovražnikom.

»Soll es da keinen Ersatz geben, keinen Ersatz für all die Braven, die um deutsche Ehre willen ihr Leben liessen, als Slawen, Franzosen und Welsche gegen das Deutschtum zur Vernichtung ausholten?«

Da, kdo bo nadomestil vse, ki so položili življenje pred sovražnikom, kakršni so Slovani, Francozi in Lahi, vsi, ki so se zakleli proti nemštvu. Zato morajo imena, ki spominjajo na te sovražnike, enkrat za vselej izginiti s tal, ki jih poseduje vladajoči nemški narod v Viadardstvu in avstro-ogrskem cesarstvu. Tuja imena morajo postati nemška in ljudje, ki jih nosijo Nemci, pravi Nemci. Sedanja in prihodnji rodovi nemškega ljudstva se morajo prizadevati, da se bo to zgodilo.

»Gewiss!« je zapisal in povedal, kako naj bi nadomestili v vojni prelito nemško kri: »Neue Geschlechter sollen dem deutschen Volke erstehen zum Heil und Segen, wenn alle jene, die heute slawische, französische und welsche Namen tragen, im Herzen aber durch Eeziehung, Gesinnung und Bildung und durch Blutmischung deutsch, kerndeutsch im Wesen sind, deutsche Namen annehmen.«

Da, tako jej! Treba bo za zdravje in blagoslov nemškega ljudstva spremeniti vse, ki nosijo slovanska, francoska in laška imena, spremeniti z vzgojo, mišljenjem in izobraževanjem in seveda tudi s primesjo nemške krvi, da bodo postali bo sručenemški, do jedra nemški.

Po Prešernovih stopinjah Anton Muhovec -

pesnikov stari stric

Vse kraje, za katere je sporočeno, da je pesnik tamkaj bival ali jih je le obiskal, sem si na svojih prešernovskih poteh že ogledal in tudi pisal o njih.

Le o Stebnju na Koroškem še nisem spregovoril. To pa zaradi dveh razlogov: da je Prešeren v času svojega bivanja v Celovcu, kjer se je v prvi polovici l. 1832 pripravil na odvetniški izpit, tudi utegnil obiskati ljubljeneega starega strica Antona Muhovca v Stebnju — je za zdaj le domneva. Nekateri prešernoslovci menijo namreč, da tako na rodbino navezan človek, kot je bil pesnik, ne bi opustil priložnosti obiskati poleg starega strica še sestro Jero, ki je tedaj služila pri Muhovcu.

Tako piše France Kidrič: »Morda je upravičena tudi domneva, da je Prešeren sam ali pa z bratom bogoslovcem Jurijem vred obiskal iz Celovca katerikoli še strica Muhovca v Stebnju.«

Drug razlog, zakaj še nisem bil v Stebnju — in kolikot vem, tudi kak drugi raziskovalec Prešernovega življenja tamkaj ni bil — pa je zelo preprost: nisem vedel, za kateri Stebenj gre... Na Koroškem je cela vrsta Stebnjev — uradno: Sveti Stefan — opreti pa sem se mogel le na Lenkino besedo, ki jo je pesnikov rodoslovec Tomo Zupan vestno zapisal: »Anton Muhovec so se s Polzele na slovensko Koroško v Stebenj (St. Stephan unter dem Feuersberg) preselili. To je bilo kake tri ure peš nad Velikovecem.«

KOROŠKI STEBNJ

Pa sem šel na pot — sprva na zemljevidu, potem v pokrajino. V mislih sem imel besedico »nad Velikovecem«, torej nekje severno od tega kraja. Res, natančno na severu, nad Velikovecem je sv. Stefan, tik pod Svinško planino, blizu poti, ki vodi na Djekše. Toda ta kraj ni oddaljen tri ure hoda od Velikoveca, niti uro ne. Pa tudi kake gore »Feuersberg« ni v bližini. Severno od Velikoveca so še drugi Stebnji in Sv. Stefan — toda zelo oddaljeni in že v nemški Koroški pa tudi kakega »Feuersberga« nisem našel ob teh imenih.

Naprosil sem zato prijatelje v Celovcu, da bi pogledali v kake stare imenike ali leksikone in poiskali izmed številnih Stebnjev onega, ki bi ga rad našel.

In res, kmalu sem dobil sporočilo: Muhovec Stebenj je brj Globasnici, sedem kilometrov vzhodno od Dobrle

vesi. V starem imeniku krajev je za ta Stebenj tudi zapisano »St. Stephan unter dem Feuersberg«. In tako me je zavedla moja šolska učnost, ki pod besedico »nad« razume le severno smer. Preprost človek, ki živi v naravi, pa meni, da je nekaj nad, če je više proti goram, vzpetinam.

Stebenj pri Globasnici (stare knjige govore le o Klobasnici!) je, iz Velikoveca gledano, res na robu Podjune, ki tod prehaja že v predgorje Savinjskih Alp.

No in tako sem dne 11. septembra t. l. končno le obiskal moj pravi Stebenj. Tu je res še vse slovensko. Spada pa sedaj Stebenj pod globasnisko župnijo. Četudi ima prekrasno renovirano cerkev s številnimi zlatimi baročnimi oltarji in s posluhom restavriranimi freskami iz 16. stoletja. Okrog cerkve je lepo negovano pokopališče. Tu sem iskal in iskal — a groba Antona Muhovca nisem našel; tudi kake plošče ne. Navada je namreč, da z opuščeni grobov starih župnikov ohranijo vsaj nagrobne plošče in jih vzdajajo v cerkveni zid. Kaj so na moža, ki je službo tu vestno opravljal do svoje smrti dne 14. novembra 1838, povsem pozabili? S sedanjim globasniskim župnikom g. Francem Pošom, ki tudi v Stebnju opravlja cerkvene obrede, bova stvar še raziskavala, da bi to dognala vsaj do 130-letnice Muhovčeve smrti, ki se je bomo spomnili to jesen.

MUHOVČEV ROD

Poglejmo zdaj bolj natančno, kako je z Muhovčevim rodom, ki je nedvomno imel močan vpliv — sprva na pesnikovo mater — pozneje, predvsem kot moralna opora tudi na njenega sina samega.

Francetova mati je bila hči Jakobova Svetine in Jere rojene Muhovec. Jera je imela tri brate: Tomaža Muhovca (1734-1808), ki je postal pozneje redovnik, Antona Muhovca (1746-1838) in Blaža Muhovca (1748-1789), dekana na Gorjah pri Bledu.

Najmlajši Jerin brat Blaž Muhovec je poslal svojo nečakinjo Mino (ne sestro, kot zmotno piše v SBL) v Beljak, da bi se tamkaj šolala in naučila nemško; pozneje jo je menda poslal še v Ljubljano. Stric Blaž je tudi posojal nečakinji Mini nemške knjige — skratka, skrbel je, da se je očitno nadarjeno kmečko dekletko izobrazilo. In tako lahko rečemo, da je bila Mina Svetina, pesnikova mati, za one čase, kot ženska, zadosti izobražena in je kot taka veljala

v domači vasi Zirovnici, pozneje tudi v Vrbi, kamor se je l. 1797 primožila, pisati je znala pisma, čitati slovenski in nemški pa tudi cerkvene in druge obredne pesmi je pela vedno naprej, kot prva pevka v fari. — V tem pogledu je daleč prekašala moža Simna, ki se je raje posvečal gospodarskim rečem in za kake druge reči ni imel posluha.

A vrnimo se sedaj k Antonu Muhovcu, ljubemu pesnikovemu staremu stricu, stricu Francetove matere. Anton Muhovec je bil ob pesnikovem rojstvu župnik v Ihanu. Od l. 1805 je župnikoval v Tunjicah, l. 1812 pa ga najdemo v Komendi pri Kamniku. Se istega leta je zapustil to farno ljubljanske škofije in se umaknil, bržčas zaradi nerazumevanja s Francozi, pod duhovsko oblast lavantinskega škofa na Stajersko. Tu je služboval po raznih farah, najdlje v Polzele, kjer ga je tako rad obiskoval študent France. — Odtod je Antona Muhovca vodila duhovska pot na Koroško, v bližnji Stebenj pri Globasnici, kjer je utrujen mož našel svoj mir. Umrl je 14. novembra 1838, v starosti 92 let.

O pesnikovi najstarejši sestri Jeri in njenem bodočem možu Primožu Ambrožiču, ki sta oba služila pri Muhovcu v Stebnju, bo stekla beseda kdaj drugič.

Pač pa moramo sedaj slišati še laskavo oceno, ki so jo dali Antonu Muhovcu njegovi cerkveni predstojniki: da uživa zaupanje vernikov, ljubezen župljanov ter živi neoporečno in zgledno.

VNET POPOTNIK

Pisali smo že večkrat o Prešernu-popotniku: kot dijak je sam ali pa z bratom Jurijem kaj rad »skočile« h kakemu stricu. Zdaj v Borovnico k stricu Jakobu, potem spet na Savo pri Litiji, v poznejših letih k stricu Jakobu na Smarno goro, k stricu Francu pa na Goričico. S svojim šefom doktorjem Crobathom, večasih tudi s Kastelicem, se je rad podal na deželo: v Stično, Bistvo, Skofjo Loko, Jeterbenk, Dob, Moravce, s prijateljem in mentorjem Copom je bil pri Savici, v St. Rupertu, s Slomškom je potoval iz Celovca v Blatograd k slovečemu slavistu Urbanu Jarniku, na Bled je šel zaradi poslov k oskrbniku škofijskih posestev Ulrichu, v Vrta pod Triglav je šel z jeseniškim fužinarjem Ruardom in še nekaj krajev bi lahko še našli, kamor so kdaj vodile pesnikove stopinje.

Vendar nas v današnjem zapisu zanimajo najbolj one poti, ki so vodile Prešerna k staremu stricu Antonu Muhovcu. Tu se moremo opreti predvsem na besede, ki jih je narekovala najmlajša pesnikova sestra Lenka častiljivemu raziskovalcu Prešernove »sorodovine«, profesorju Tomu Zupanu (ki je bil s pesnikom tudi sam v daljnem sorodu).

Pa poslušajmo sedaj izvorno Lenkino pripoved v njenem starinskem jeziku (bilo ji je tedaj že 78 let):

»Na Podzalji (t. j. Polzele!) je bil France pri fajmoštru Antonu Muhovcu trikrat. V prvo z materjo, v drugo in tretje sam. In to bolj v poznejših latinskih šolah. Ta Muhovec, kedaj fajmošter v Komendi, so bili Muhovčev iz Zirovnice: naše matere stric.«

»Enkrat sta na tej poti z Andrejem Valantom vkup zadelo. Andrej Valant je bil doma pri Konjčarju na Mišacah in s starim stricom Antonom Muhovcem prav tako v rodu, kakor mi Ribičevi. Naša mati, Mina Prešeren-Svetinova, so mu bili teta. — Valant je rekel Francetu, ko ga je ta dohitel na poti: Zakaj si se tako lepo napravil? France nato njemu: K nemu stricu se tudi ne sme tako umazan priti. Valant je bil iz dobre hiše in pa od rojstva precej na dobiček. — Ko sta prišla oba vkup k Muhovcu, so se obrnili stric k Valantu in mu rekli: »Glej, France se je tako lepo napravil, zakaj pa ti vselej prideš kakor kak

Stebenj pri Dobrli vesi na Koroškem

berač? To je France pravil, da so mu tako rekli — Andrej Valant je v Kameniku vmrl kot vpokojen duhovnik leta 1832.«

UPORNISKI KLOBUK

»Strašno radi so Frenceceta imeli ta stari stric Muhovec. — Ko sta bila mati in France na Podzalji, so materi stric Muhovec rekli: »To ima Francec glavo! Taka bistra glava bi moral biti prefezar. Sploh eno veliko službo mora dobiti, da bo kaj opraviti imel s tako glavo.«

Kako rad je imel Jožef Prešeren, drugi pesnikov

stari stric svojega bistrega nečaka, izpričuje tole sporočilo, ki nam ga prav tako posreduje Lenka:

»Kakor vselej, je bil France moral v sedmi šoli dobiti vse eminenc (t. j. odlično); le v zadržanju (t. j. vedenju) prvi red. Povedal je France to staremu stricu in rekel: To je pa potem tako, kakor da bi bil jaz kak lump; tega pa nočem. Stari stric so nato šli k prefezarju in ga vprašali: Kaj pa je naredil? Nič — je odvrnil prefezar — le samo klobuk malo bolj pokoncu nosi. Potem je v posvetu (t. j. na konferenci) rekel tožniku prefezarju eden prefezarjev: Boste morali spričati: zakaj da mu hočete dati le prvi red. Nato je France tudi v zadržanju dobil mali eminenci akcežit.

Tisti »prefezar«, ki ga je klobuk na Francetovi glavi tako motil, pa je bil Jožef Dagarin... Torej oni mož, ki je kot poznejši kranjski dekan skušal umirajočega pesnika vrniti cerkvi.

Snemo pa po vseh sporočilih trditi, da sta edinole Francetova stara strica Anton Muhovec in Jožef Prešeren podpirala njegovo odločitev za posvetni stan. Edina od vsega sorodstva...

Poslušajmo še enkrat Lenko, kaj pravi o tem liberalnem mišljenju enega od pesnikovih starih stricov Jožefa Prešerna:

»France je bil toliko pri stricih, da je natančno poznal duhovske vesele pa tudi težavne ure. Zato je sam v sebi sklepal, da ni za duhovski stan. Tudi so mu stari stric Jožef rekli, še preden je šel na Dunaj: če ne boš vesolja dobil za duhovski stan, ti bom jaz pomagal. Te starega strica besede smo tako razlagali doma, da sta bila s starim stricem zavoljo poklica zgovorjena. Če bi bili tudi zelo radi videli, da je duhoven, so vendar le to želeli, da bi bil France v poznejšem življenju srečen. Mati so pa zmiraj trdili, da se — če ga tudi sedaj ne veseli na duhovstvo — tega lahko navadi. Saj so imeli tri strice duhovnike — brata pri Muhovcu v Zirovnici, kjer so bili mati doma. V Vrbi, kamor so se k Ribiču primožili, sta bila tudi dva očetova brata duhovna. In iz Vrbe Boštijanov stari stric Jožef, stare matere brat, tudi duhoven. Vsi ti šesti so bili dobri duhovni. Zato so mati tako rekli. Bila sta torej stari stric Jožef in naša mati v tem vsak svojih misli.«

Drugi stari stric Anton Muhovec pa je kot smo povedali v enem od prejšnjih poglavij, materi kar naravnost svetoval, naj postane France, ki ima tako bistro glavo, profesor, »da bo imel kaj početi z njoo.«

Naj velja ta zapis hkrati tudi za spomin na dobrega pesnikovega strica in prijatelja Antona Muhovca ob 130. letnici njegove smrti, ki bo v prihodnjem mesecu.

Criomir Zorec

Roblekov dom vzdržuje planinsko društvo Radovljica

Planinske domove zapirajo

V nedeljo so zaprli Valvasorjev in Roblekov dom. Valvasorjev dom bo še naprej odprt ob sobotah, nedeljah in praznikih do dneva republike, potem pa spet za novo leto. J. V.

Darilo vojakom

Sredi septembra so vojaki prekinili graditve ceste do Valvasorjevega doma. Obljubili so, da se bodo drugo leto zopet vrnili. Z buldožerjem so prišli vse do graničarske karavle, ki je nad Valvasorjevim domom.

Planinsko društvo Radovljica je graditeljem ceste poklonilo dva transistorja. J. V.

V nekaj stavkih

Cerklje — Zadnje strelsko tekmovanje, ki ga je priredila strelska družina v Cerkljah je pokazalo, da je za ta šport veliko zanimanja. Toliko ekip še ni nikoli nastopilo. Najboljša je bila ekipa krajevne organizacije socialistične zveze. Ostala mesta so si razdelile strelske ekipe rezervnih oficirjev. Postaje milice v Cerkljah, gasilci, avtomoto društvo in drugi. Med posamezniki je bil najboljši Alfonz Kern. -an

Ajda je v kozolcih — Kljub deževnemu in razmeroma hladnemu vremenu v začetku jeseni je ajda dozorela. Kmetje so jo že spravili v kozolce. Sedaj je na poljih le še repa, ponekod tudi pesa, četrta detelja, na dobro pognojnih travnikih tudi četrta otava. -B. B.

Lesce — V okviru kluba ljudske tehnike v Lescah je najbolj deloven prometni krožek. Lepo imajo urejen prometni koteček, v katerem so miniaturne ceste, vozila in križišča s prometnimi znaki. Radijski krožek je priredil pred nedavnim tečaj za radioamaterje. Brodarji pa vsako leto sodelujejo na državnem prvenstvu. Izdelali so že več radijsko vodenih čolničkov, ki jih pogosto preizkušajo na Šobčevem bajerju. -B. B.

Gozd Martuljek — Klimatsko zdravilišče Franc Rozman je letos postalo gostišče odprtega tipa. Z letošnjo sezono, pa čeprav vreme ni bilo najbolj ugodno, so zadovoljni. Tudi po sezoni imajo še vedno goste, največ seveda proti koncu tedna. Za zimsko sezono jim ni treba skrbeti, ker imajo že vse zasedeno. Največ gostov pričakujejo iz Italije, Zahodne Nemčije in Avstrije. Za svoje goste bodo še zboljšali smučarske pogoje na novo urejenem smučišču pod Črnim vrhom pod Spikom. Uredili pa bodo tudi drsališča za mladinskim domom. -B. B.

Zahvala

Ob izgubi naše drage sestre

Cirile Beranič

čutimo hvaležno dolžnost, da se iskreno zahvalimo za dobrotno pomoč gospodu primariju dr. Hafnerju in g. dr. Sajejcu, vsem osebju v odd. bolnišnice, v lekarni, kuhinji, pralnici in šivalnici.

Vsem najlepša hvala, ki so jo spremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje.

Hvaležne sestre iz Brezji

Roblekov dom z novim pokrivalom

Roblekov dom na nadmorski višini 1757 m so postavili planinci 1936. leta, toda med vojno so ga Nemci zažgali. V njem je 48 ležišč, oskrbovan pa je od junija do oktobra. Da je dom zelo priljubljena planinska postojanka, se vidi iz knjige gostov, v katero se je samo letos podpisalo 2500 gostov. Dom bo še naprej zvesto služil namenu. To pa po zaslugi planinskega društva Radovljica, ki nenehno bdj nad vzdrževanjem planinskih postojank. Na Roblekovem domu so letos popoloma zamenjali strešno kritino, preplekali zunanje stene, obnovili ograjo okrog doma in pobarvali žlebove. Za obnovitev so dali prek 2,5 milijona S din.

Planinsko društvo Radovljica upravlja s štirimi planinskimi postojankami. Te dni nameravajo na Valvasorjevem domu zamenjati počene salonitne plošče na stregh. Za vzdrževalna dela na domu na Goški ravni so v dveh letih porabili prek 5 milijonov S din.

Tudi Pogačnikov dom pri Kriških jezerih čaka na obnovo strehe. Toda planinsko društvo Radovljica finančno ne zmore opraviti vseh potrebnih, da ne rečemo nujnih del pri vzdrževanju planinskih postojank. Zato bo društvo pripravilo elaborat in sestavilo listo nujnih del ter s to problematiko seznanilo planinsko zvezo Slovenije. J. Vidic

Nesreče v zadnjih dneh

Zaradi prehitre vožnje po cesti četrtega reda pri Trbojah se je v petek, 4. oktobra, zaletel v betonski nosilec električnega droga ob cesti voznik osebnega avtomobila Stanislav Muren. Voznik je bil pri trčenju huje ranjen, na avtomobilu pa je škoda za okoli 15.000 N din.

Zjutraj okoli šeste ure je na cesti tretjega reda v Cerkljah 76-letna Marija Bergant šla čez cesto tek pred kolesarko Rozalijo Koprivnik. — Kolesarka je Bergantovo zadela, tako da sta obe padli. Bergantova se je pri tem hudo ranila, Koprivnikova pa lažje.

Sestlejni Tomaž Gregore je v soboto, 5. oktobra, popoldne nenadoma prečkal cesto pred avtomobilom, ki ga je vozil Franc Brankovič. Avtomobil je otroka zadel, tako da je ta obležal s hudimi ranami. Nesreča se je pripetila v križišču Oldhamske ceste in ulice Moše Pijada v Kranju.

Na cesti prvega reda v Lescah pri letališču je v nedeljo trčil zaradi prekratke varnostne razdalje voznik osebnega avtomobila Miro

Imate v tujini sorodnike, prijatelje, znance? Ali ste že pomislili s čim bi jih razveselili za novoletne praznike?

Podarite jim
SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR
za leto 1969!

Spominjal jih bo domačnosti in jim prinesel v besedi in sliki košček rojstnega kraja. Hvaležni vam bodo za dobro izbrano darilo!

Koledar bo izšel že koncem oktobra. Pohitite z naročili, kajti za to knjigo je vedno večje zanimanje in je v zadnjih dveh letih bil tako zgodaj razprodan, da naknadnim naročnikom nismo mogli ugoditi. Tiste, ki želijo poslati koledar v Ameriko, obveščamo, da ga bomo poslali z letalom, če ga bodo naročili do 30. novembra.

Naročila sprejema:

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA
LJUBLJANA, Cankarjeva 1/II.
Telefon: 21-234

Tatvine umetnega usnja v Standardu Pretrgana je samo ena nit

V podjetju Standard v Kranju so pri dnevni kontroli proizvodnje že dlje časa opazili, da primanjkuje po več deset metrov umetnega usnja. Čeprav bi primanjkljaj lahko pripisali napaki v merjenju ali odpadkom, pa je vendarle stalen primanjkljaj postal sumljiv. Jasno je bilo, da desetine obdelanega in neobdelanega umetnega usnja zapuščajo tovarno pri stranskih vratih. O tem je šel že nekaj časa glas po Kranju, vendar dolgo prstnežev, ki so kradli na škodo kolektiva, do pred kratkim niso odkrili.

Odočilna je bila nepazljivost. Delavec, ki je zaposlen v Standardu, je pri znanu opazil večji kup umetnega usnja. Vse skupaj se mu je zdelo sumljivo — in klob-

čič se je začel odvijati.

Krasti v novem Standardovem obratu niti ni bilo tako težko. Stari obrat je ograjen in ima čuvaja. Novi obrat sicer ima ograjo, vendar je mogoč izhod pri zadnjih vratih, posebno ponoči. Krite noči je izkoristil za tatvino Bilbija Sveto, rojen 1935, delavec v Standardu, v novem obratu. Koš umetnega usnja je najprej vrgel čez ograjo, nato pa je odšel iz obrata, usnje pobral ter ga odnesel v svoje stanovanje. Stanuje namreč v tovarniškem bloku tik zraven novega obrata. Usnje je jemal, kar je delal v nočni izmeni.

Umetnega usnja seveda ni uskladiščil v svojem stanovanju, saj preiskovalci niso našli pri njem niti koščka. Zjutraj je navadno najel ali naprosil kakega znanca z avtomobilom, da bi mu robo prepeljal drugam. Največ je vozil v Jenkovo tapetniško delavnico oziroma stanovanje. Jenkov zet Jože Pišek je bil namreč eden večjih odkupovalcev ukradenega umetnega usnja. Med preiskavo je Pišek dejal, da je usnje kupil v Skofji Loki, sicer pa da je usnje šoštanjko in ne iz Standarda. Standardovi strokovnjaki pa so potrdili, da je usnje prav njihovo.

Del usnja je Pišek predelal v tapetniški delavnici, del pa ga je prodal po višji ceni, kot pa ga je dobil od Sveta Bilbije. Posel je cvetel vse dokler ni neki kupec postal nepazljiv: robo je videl delavec iz Standarda.

Pišek in Bilbija sta sicer valila krivdo drug na drugega. Bilbija trdi, da ga je h kraji nagovarjal Pišek, ta pa pravi, da mu je Bilbija sam predlagal kupčijo. Naj bo kakorkoli že, tovarna je bila samo v tem primeru oškodovana za okoli 500.000 starih din.

Na podoben način izginja umetno usnje še vedno iz tovarne. Pretrgala se je samo ena mreža. V tovarni še vedno opazajo, da usnja zmanjkuje. L. M.

Destovnik v avtomobil, ki ga je vozil Alojz Bartol. Pri trčenju je Bartolovo vozilo odbilo v levo, kjer je zadel v nasproti vozeči avtomobil Janeza Ferjana. V nesreči je bila huje ranjena Marija Destovnik, medtem ko sta bila voznik Bartol in njegov sopotnik laže ranjena. Skupne škode na avtomobilih je za 30.000 N din.

V Gozd Martuljku sta v soboto trčila osebna avtomobila, ki sta ju vozila Vid Mesarič iz Ljubljane in pa Oto Pernat. Nesreča se je pripetila, ker je Mesarič vozil po sredini ceste. Škode na avtomobilih je za 8000 N din.

Zaradi vožnje v ovinku po levi strani se je v nedeljo popoldne pripetila nesreča na cesti tretjega reda v Sp. Gorjah. Leopold Mulej je vozil osebni avtomobil nemške registracije. V ovinku je trčil v osebni avtomobil, ki ga je vozil Peter Simonič. Potniki v Simončevem avtomobilu so bili laže ranjeni. Simončeva hčerka si je pri tem zlomila roko. Voznik Mulej je vozil vinjen. Škode na avtomobilih je za 10.000 N din. L. M.

Prodaj

Prodaj PUJSKE. Zupan Ivan, Smokuč 5, Zirovnica 4835

Prodaj KRAVO z drugim tetelom. Zapoge 15, Vodice 4913

Malu rabljen STEDILNIK gorenje na drva prodaj za 150 N din. Kokalj Anton, Tomšičeva 93, Jesenice 4924

PEČ termo II ugodno prodaj. Slivnik, Sp. Gorje 17, Bled 4925

DVOSEBNO STANOVANJE lahko dobite za 35 dinarjev, lahko pa tudi hišo ali vikend. Poiščite številko 10 revije Naš dom, ki je lahko ključ do vsega novega stanovanja.

Prodaj PLETILNI STROJ regina - dvojni, Pikon, Tito-va 89, Jesenice 4825

Prodaj suhe smrekove PLOHE, 300 žilindrih zidakov 40x30x20, 100 kosov monta 12, PUNTE in BANKINE. Mravlje Peter, Skofja Loka, Mestni trg 3 4926

Prodaj 800 kg KROMPIRJA cvetnika. Mrak, Jezerska cesta 98, Kranj, Gorenje 4927

MOTOR NSU maks. 175 cm prodaj. Dvorska vas 36, Begunje 4928

Prodaj STEDILNIK gorenje, višeco kuhinjsko OMARO in 3 FOTELJE. Frlic, Britof 140, Kranj 4929

Štiri BIKCE prodaj. Poljšica 4, Podnart 4930

Poceni prodaj rabljeni VW standard. Ogled popoln od 15. — 16. ure. Naslov v oglasnem oddelku 4931

VALILNICA V NAKLEM pri Kranju prodaja vsak torek, sredo in soboto 2 do 3 mesece stare jarčke, pasme legbon po 15 N din za 1 kom.

Prodaj 400 kg drobnega KROMPIRJA in 4 dobro ohranjene OMARE. Senčur 1 4932

Zelo ugodno prodaj 40 m bukovega PARKETA I. vrste. Burjek Franc, Pot za krajem 12, Kranj 4933

8 PUJSKOV, 6 tednov starih, prodaj. Zg. Brnik 67, Cerklje 4934

Prodaj 100 kosov OPEKE monta 12, Kranj, Jezerska cesta 72 4935

Poceni prodaj KRMILNO PESO, REPO, KOLERABORUMENO in nekaj OVSA. Naslov v oglasnem oddelku 4936

OTROŠKI VOZIČEK-kombiniran italijanski - prodaj. Por. Ljubljanska cesta 21, Bled 4937

Prodaj registriran MOPED za 95.000 S din. Medvešek, Hrastje 79, druga ulica. 4938

KROMPIR dizere za seme (roza) 300 kg prodaj. Nakle 4, telefon 22176 4939

Prodaj kompletno opravilo za samsko sobo. C na Klanec 49, Kranj 4940

Ugodno prodaj novo PEČ za centralno kurjavo 3,7 m² (na trdo gorivo). Kranj, Cankarjeva 10 4941

Prodaj PUNTE. Renko, Hafnerjeva pot 21, Kranj - Stražišče 4942

KUPIM

Kupim rabljeno manjše gradbeno DVIGALO. Resman Zgoša 23, Begunje 4943

LUTZOV PEČ, movejšo, manjšo kupim. Ponudbe pod »Kranj« 4947

Ostalo

V službo sprejemem SIVILJO z nekaj prakse za šivanje pletenih izdelkov. Plača po dogovoru. Informacije vsak dan od 7. — 19. ure. Strojno pletilstvo, Jakopič Mira, Bled, Planinska c. 9 4898

FRIZERKA - BRIVSKA pomočnica, dobra moč, dobi zaposlitev takoj. Tomlin Majda, Skofja Loka, Mestni trg 37 4944

Ponovno obveščam tovarišice, da pridejo do DEZNIK, katerega je pozabila za časa gor. sejma v gostilni Trebec Pri mostu 4945

Igubil sem v soboto večjo vsoto DENARJA v modri kuverti. Najditelja prosim, da ga proti nagradi vrne v oglasni oddelk 4946

Izgubil sem OCALA v avtobusu od Lesc do Kranja. Prosim najditelja, da jih proti nagradi pošlje na naslov, ki je na vrečki. 4948

Našel sem moško KOLO. Dobi se Britof 26 4949

KINO**Kranj CENTER**

9. oktobra amer. film PROSTOR NA SONCU ob 16., 18. in 20. uri

10. oktobra amer. barv. film POROČNIK ROBIN CROUSOE ob 16., 18. in 20. uri

11. oktobra amer. barv. film POROČNIK ROBIN CROUSOE ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORZIC

9. oktobra amer. film PLACILO ZA STRAH ob 16., 18. in 20. uri

10. oktobra nem. barv. CS film VELIKA KACA ob 16. uri, amer. film PROSTOR NA SONCU ob 18. in 20. uri

11. oktobra nem. barv. CS film VELIKA KACA ob 16. uri, amer. film PROSTOR NA SONCU ob 18. uri

Stražišče SVOBODA

9. oktobra amer. barv. film POROČNIK ROBIN CROUSOE ob 20. uri

Kamnik DOM

9. oktobra italij. barv. film REVOLVERAS KLEJ ob 18. in 20. uri

10. oktobra francoski film DNEVNIK ZENE V BELEM ob 18. in 20. uri

11. oktobra francoski film DNEVNIK ZENE V BELEM ob 18. in 20. uri

Skofja Loka SORA

9. oktobra amer. barv. CS film PROKLETA SREČA ob 18. in 20. uri

10. oktobra amer. barv. CS film PROKLETA SREČA ob 18. uri, italij.-amer. barv. CS film UBIJTE DŽONIJA RINGA ob 20. uri

11. oktobra italij.-am. barv. CS film UBIJTE DŽONIJA RINGA ob 18. in 20. uri

Jesenice RADIO

9. oktobra franc. barv. CS film FURIJA V BAHII

10. oktobra ameriški film CLOVEK, KI JE PREVEČ VEDEL

11. oktobra amer. barv. film MARY POPPINS

Jesenice PLAVZ

9. oktobra amer. film CLOVEK, KI JE PREVEČ VEDEL

10. in 11. oktobra ameriški barv. film ZAVEZANIH OČI

Dovje-Mojstrana

10. oktobra ital.-špan. barv. CS film SEDEM PISTOL ZA BRATE MAC GREGOR

Kranjska Gora

10. oktobra franc. barv. CS film FURIJA V BAHII

Lesno industrijsko podjetje »Češnjica«, Zeleniški

razpisuje

javno licitacijo

za prodajo zemljišča na parceli številka 791/4 k.o. Studeno in zidani del žage (kurilnica) na stavbni parceli 64 k.o. Studeno. Licitacija bo v soboto dne 12. okt. 1968 ob 10. uri na kraju samem.

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroska cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-869; uprava lista, ma- looglasna in naročniška služba 22-152 — Naročni- na: letna 24.—, polletna 12.— N din. Cena posameznih številok 0,40 N din — Inozemstvo 16,00 N din — Mali oglasi beseda 0,6 do 1 N din. Naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Sindikalne športne igre

V nadaljevanju sindikalnih športnih iger v malem nogometu so se v soboto na pomožnem igrišču na športnem stadionu v Kranju pomerile ekipe Exoterm II, Iskra II, Tekstilindus, IBI, Standard in LIK. V ponedeljek pa so se srečale ekipe Iskra I, Kovinar, Sava, Puškarna, Projekt in Kovinsko podjetje.

Rezultati: Exoterm II : Iskra II 0:1. Tekstilindus : IBI 0:0. Standard : LIK 2:0. Iskra I : Kovinar 3:0. Sava : Puškarna 0:1. Projekt : Kovinsko podjetje 0:0.

Lestvica:

A skupina

Iskra II	6	4	2	0	10:1	10 točk (+9)
Standard	6	3	2	1	7:4	8 točk (+3)
LIK	6	3	2	1	6:5	8 točk (+1)
Tekstilindus	6	1	4	1	5:3	6 točk (+2)
IBI	6	1	3	2	2:3	5 točk (-1)
Elektro	6	0	3	3	1:8	3 točke (-7)
Exoterm II	6	1	0	5	2:9	2 točki (-7)

B skupina

Puškarna	6	5	1	0	9:1	11 točk (+8)
Sava	6	3	3	0	6:4	9 točk (+2)
Projekt	6	1	5	0	3:0	7 točk (+3)
Kovinar	6	2	2	2	5:5	6 točk (0)
Iskra I	6	2	1	3	5:6	5 točk (-1)
Kovinsko podjetje	6	1	1	4	3:8	3 točke (-5)
Tekstilni center	6	1	1	4	5:12	3 točke (-7)

Zaradi slabih vremenskih prilik pa se je prireditelj odločil, da bodo danes (sreda), v četrtek in petek finalna tekmovanja. Tako se bodo danes popoldne za 13. in 14. mesto pomerile ekipe Exoterm II in Tekstilni center, za 11. in 12. mesto Elektro in Kovinsko podjetje in za 9. in 10. mesto IBI in Iskra I. V četrtek pa se bodo za 7. in 8. mesto pomerile ekipe Tekstilindus in Kovinar, za 5. in 6. LIK in Projekt in za 3. in 4. mesto Standard in Sava.

Finalna tekma, kjer se bosta za 1. in 2. mesto pomerili ekipi Iskra II in Puškarna, pa bo na sporedu v petek ob 16. uri na pomožnem nogometnem igrišču na športnem stadionu v Kranju. Prireditelj vabi člane sindikalnih organizacij in druge, da si ogledajo ta nedvomno zanimiva tekmovanja.

A. Z.

TRGOVSKO PODJETJE

ZARJA

SODELUJE NA I. SEJMU OBRTI IN OPREME
V KRANJU OD 12. DO 21. OKTOBRA 1968

- Velika izredno ugodna ponudba
- Sejmski popust
- Prodaja na potrošniško posojilo do 10.000 N din
- Posebni 10 % popust pri plačilu s tujo valuto
- Dostava na dom

Pohišivo, TV in radio aparati,
peči na olje, el. štedilniki, pralni stroji,
zavese, preproge, odeje,
zimsko toplo perilo, volnene pletenine, volna
konfekcija, klobuki
reklamna prodaja čokolade, jetrne pašete, sardin, okrepčila in poživila v lastnem bifeju.

Jesenice

Atletsko prvenstvo SFRJ za ekipe mladincev Z oslabiljeno ekipo peti

Kranjski Triglav je v nedeljo na državnem prvenstvu atletskih ekip starejših mladincev v Ljubljani osvojil peto mesto. Čeprav so upravičeno pričakovali višjo uvrstitvev, tudi doseženo mesto pomeni lep uspeh. Kranjski atleti so tokrat nastopili precej oslabiljeni, saj sta manjkala dva najboljša člana iz kvalifikacijskega tekmovanja — Drago Zumer in Boris Mokič, ki sta odšla na odsluženje vojaškega roka. Poleg tega v Ljubljano nista prispela sprinterja Starman in Babič, ki sta se dan pred tekmovanjem vrnila s šolskih izletov.

Prvo mesto je tudi letos povsem zaslužno osvojila ekipa ljubljanske Olimpije, ki je tako ponovila lanski uspeh iz Kranja.

Boljši rezultati kranjskih atletov — 1000 m: 4. Stromažer 2:40,9; **110 m ovire:** 4. Prezelj 17,00; **4 x 100 m:** 4. Triglav 46,9; **1500 m zapreke:**

2. Hafner 4:23,4; višina: 6. Prezelj 175; palica: 4. Prezelj 320; **disk:** 4. Napast 35,99; **kopje:** 4. Ferjan 48,38; **kladivo:** 1. Pristov 41,76, 4. Lapanja 36,51.

Končno stanje točk: 1. Olimpija (Ljubljana) 18.159 ... 5. Triglav 13.430.

M. Kuralt

Koristno srečanje

V nedeljo je bilo v športnem parku v Kranju prijeteljsko srečanje pionirskih ekip Triglava in slovenskega društva Bor iz Trsta. Pionirji so se pomerili v košarki in atletiki, pionirke pa so nastopile samo v atletiki. Pestro in zanimivo tekmovanje bo gotovo postalo tradicionalno, saj so predstavniki obeh strani izrazili željo za povratno srečanje, ki naj bi bilo spomladi v Trstu.

KOSARKA — V izenačeni in borbeni igri so gostje zmagali s točko prednosti 30:29 (17:19). Kranjčani so dolgo vodili, vendar so nekoliko starejši Tržačani na koncu le uspeli zmagati. Tekmo sta sodila Milan Rus in Segš (oba Kranj).

Triglav: Hribernik 4, Siler 4, Gorenjc 2, Prosen, Kalkan, Jarc 2, Vester, Muraja, Nučič 9, Gostiša 6, Urbanc, Frank.

Bor: Francin, Pertot 9, Hrvatič I. 6, Grgič, Sosič Baracentti, Deško, Stokl 10, Sirca I, Hrvatič II. 4, Ljubič.

ATLETIKA — Predstavniki Triglava so bili precej boljši nasprotnik in so zaslužno osvojili vsa prva mesta. Pri pionirkah je bila najboljša Nada Klemenc s štirimi prvimi mesti in odličnim rezultatom pri skoku v daljino (5,07 m), med pionirji pa je domačin Tone Nosan zmagal trikrat.

Rezultati pionirji — 100 m: Osredkar 12,5, Nosan 12,7, Nučič (vsi Tr) 12,8; **600 m:** Strel 1:36,8, Vegnuti 1:38,4, Pesko (vsi Tr) 1:40,4; **višina:** Nosan 155, Prezelj (oba Tr) 150, Sosič (Bor) 135; **daljina:** Osovnikar 5,52, Nučič (oba Tr) 5,37, Sosič (Bor) 4,85; **krogla:** Nosan 12,30, Pogačar 12,16, Rooss (vsi Tr) 10,96; **kopje:** Nosan 33,34, Pogačar (oba Tr) 32,64, Ruzziel (Bor) 32,26; **4x100 m:** Triglav 50,4, Bor 52,1; **pionirke — 60 m:** Klemenc 8,2, Vidovič (obe Tr) 8,4, Škerlovaj (Bor) 9,0; **300 m:** Varmaz 50,1, Kovič 50,9, Mrak (vse Tr) 55,1; **višina:** Klemenc 130, Kovič (obe Tr) 125, Purger (Bor) 115; **daljina:** Klemenc 5,07, Vidovič (obe Tr) 4,79, Škerlovaj (Bor) 4,31; **krogla:** Klemenc (Tr) 9,16, Kraj 7,71, Hrovatin (oba Bor) 7,29; **4x100 m:** Triglav 59,0, Bor 64,5.

M. Kuralt

Olimpijska Gimnastika

Pred dnevi je izšla dvojna (četrti in peti) številka Gimnastike, edine telesnokulturne revije v Sloveniji. Ta je v celoti posvečena letošnji olimpiadi. Vsak ljubitelj telovadbe bo našel v tej številki skoraj vse pomembnejše rezultate s teh največjih prireditvev na svetu. Od 64 strani, ki jih obsega olimpijska Gimnastika, skoraj ni nobene brez spremne ali samostojne fotografije.

I. J.

Šport v kratkem

Nogomet — V republiških ligah so gorenjski predstavniki v nedeljo dosegli naslednje rezultate: Celje : Triglav 2:0 (1:0), LTH : Litija 2:0 (0:1), Tolmin : Kamnik 6:1 (2:0), Kranj : Slovan 3:0 (1:0).

Rokomet — Rokometaši iz Tržiča so spet doživeli poraz. Tokrat so izgubili v Piranu z domačo ekipo s 13:23 (6:14). Kranjske rokometiške pa so doživele že peti zaporedni poraz in so krepko na dnu lestvice. Za lepo presenečenje pa so pripravile igralke iz Sele, ki so v derbiji kola premagale doslej še neporaženo ljubljansko Olimpijo z 10:6 (3:4). Ekipa Sele je tako prevzela vodstvo na lestvici in ima lepe možnosti za osvajitev jesenskega prvaka.

Košarka — V moški republiški ligi je v gorenjskem derbiju Kroj v Školji Loki premagal ekipo Jesenic s 67:53 (26:33). V ženski ligi pa so zmagale Jeseničanke nad ekipo Kroja s 63:37 (24:21). Kranjske košarkarice pa so doživele hud poraz v Mariboru proti istoimenskemu moštvu 34:82 (12:19).

Odbojka — V republiški ligi so tokrat nastopili le igralci iz Kamnika. Srečali so se z Mariborom v mestu pod Pohorjem in izgubili gladko z 0:3.

Nogometaši Kranja so uspešno startali v drugi republiški ligi in so v nedeljo doma gladko premagali ljubljanskega Slovana. Foto: F. Perdan

Dvojna zmaga za SD »Stane Kovačič«

Občinska strelska zveza Kranj je s tekmovanjem 66 strelcev z vojaško puško v soboto in nedeljo uspešno zaključila sezono letošnjih tekmovanj. Tekmovanje je prineslo več presenečenj in dobrih rezultatov. Med 20 ekipami je SD »Stane Kovačič« z enim krogom prednosti prehitela drugo uvrščeno ekipo SD Iskra in po desetih letih spet postala zmagovalka tega prvenstva. Prvenstvo občine Kranj je bilo v Predvoru in je bila poleg množičnosti glavna značilnost še velika izenačenost tekmovalcev.

Rezultati: ekipe — 1. SD »Stane Kovačič« 249, 2. SD »Iskra« 248, 3. SD Bratstvo - edinstvo« 225, 4. SD Sava 222, 5. SD »Tone Nadižar« 213 itd. Posamezno — 1. Naglič, 2. Malovrh 3. Lakner, 4. Lombar, 5. Studen itd. B. Malovrh

Smučarji bodo zborovali

V dvorani doma sindikatov v Ljubljani bo v petek, 11. oktobra, 16. redna konferenca smučarske zveze Slovenije. Na tem letnem zborovanju bodo smučarski delavci ocenili delo smučarske zveze Slovenije v minulih štirih letih, od katerih je bilo po uspehih vsekakor najbolj uspešno olimpijsko leto, kjer je smučarski šport dosegel doslej najpomembnejše uspehe v zgodovini smučarskega športa v Jugoslaviji. Smučarska zveza Slovenije je v minulem razdobju posvetila največ pozornosti krepitvi osnovnih smučarskih organizacij, skrbi za dvig širokovnega kadra, mladinskih smučarskih šol ter končno seveda tudi dvig kvalitete smučanja in organizaciji večjih prireditvev.

Rokometaši Kranja so v nedeljo po dolgem času spet zaigrali in premagali favorita za prvo mesto ekipo Partizana iz Št. Vida. — Foto: F. Perdan

Republiško tekmovanje pilotov

V nedeljo se je na letališču v Lescah končalo tekmovanje za republiško prvenstvo motornih pilotov. Nastopili so tekmovalci iz devetih aero klubov. Z Gorenjske so nastopili piloti iz alpskega letalskega centra Lesce.

Vrstni red: 1. Gašper Kolar, 2. Polde Tratar, 3. Ferdo Herlec (vsi ALC Lesce)

Hkrati s tem prvenstvom je bilo tudi tekmovanje za memorial Izidorja Ručigaja. Prvo mesto je osvojil Gašper Kolar, drugi pa je bil Ferdo Herlec.

V nedeljo pa je bilo v Lescah tudi prvo tekmovanje v akrobatskem letenju. Zal pa so nastopali le tekmovalci iz Lesce. **Vrstni red:** 1. Janez Pintar, 2. Franc Virnik, 3. Bruno Stular itd.

Gašper Kolar, dvakratni zmagovalac, je poklicni letalec ALC — Lesce in je star 31 let. Izpit za jadrilčarja je opravil pred 11. leti v Ajdovščini.

J. Vidic

Gašper Kolar, član ALC-Lesce — republiški prvak motornih pilotov za leto 1968

V dolini pod Poncami je zrasla nova velikanka

Prva skromnejša slovesnost bo že 15. novembra, ognjeni krst pa marca prihodnje leto

Dolina pod Poncami je bila mirna in tiha. Le na trenutke je veter zmotil tišino in takrat so se zaslišali nerazločni glasovi nekje z vrha skoraj že zgrajene velikanke. Od časa do časa so izza oblakov pokukali redki sončni žarki in starejši izletniki, namenjeni proti Tamarju, so si tako vsaj deloma ogreli premrle ude. Bil je pravi, napoln sončen, jesenski dan.

S fotoreporterjem sva parkirala kar v izteku nedograjene velikanke. Ob pogledu na odskočno mizo in zaletišče največje skakalnice na svetu me je čudno spreletelo. V mislih sem preskočil šest mesecev in si skušal pričarati podobo Planice konec marca prihodnje leto, ko bo tod na programu drzni spektakel; ena največjih prireditelj naše Planice.

Ko sva s Francijem zrla na vse tri skakalnice, sta se mi 80- in 120-metrski (včasih ve-

Marijan Lavtižar

likanki) zazdeli prava pritlikavca v primerjavi z novo še ne čisto zgrajeno velikanko. To je torej tista skakalnica, kjer bodo drzni skakalci poleteli precej več kot sto metrov, sem si rokal.

Dve drobceni postavi sta se premikali ob zaletišču velikanke. Najbrž bi mi onadva lahko kaj povedala o gradnji. Franci je med tem pridno pritiskal na sprožilec in se hkrati jezil na muhaste sončne žarke. Ni in ni mogel pričakati, da bi bila vsa skakalnica osvetljena v soncu. Kar videl sem ga, kako bi jo rad vsaj za hip pomanjšal, da bi bila slika bolj izrazita.

Srce mi je burno utripalo, ko sem se odločil, ali naj

se podam na vrh ali ne. Če verjamete ali ne, takle vzpon še poleti niso mačje solze. Dobre pol ure hoda je do vrha. In ko prideš na vrh in ti srce bije kot motor, imaš občutek, da stojiš nad prepadom. Toliko v opravičilo. Sam namreč nisem tvegaval vzpona, pač pa so mi drugi povedali, da je pogled z vrha le za dobre živce. Rad sem jim verjel.

Ko pa sem se spomnil še pregovora, ki pravi, da gor ni nora, ampak da je tisti nor, ki gre gor, sem si pomiril slabo vest. In tako sva s Francijem čakala, da bosta moža z vrha velikanke prišla v dolino.

Ob vznožju 120-metrške skakalnice sva se zaklepetala s skupino delavcev, ki so naju spodbujali, naj si dolino ogledava z njenega vrha. Bili so to Ratečani, ki pod vodstvom Janeza Kerštajna, dolgoletnega sodelavca inž. Stanke Bloudka, že dobro leto pomagajo pri gradnji največje skakalnice na svetu.

Ko sva se vračala iz Tamarja, sva ga srečala. Delavci so mu povedali, da sva ga čakala. Bil je Marijan Lavtižar, nadzornik gradbenih del pri skakalnici. Ta dan je ravno slikal posamezne detajle na zaletišču in odskočni mizi. Rad je privolil v pogovor in posedli smo k mizi v kotu gostilne pri Boru v Kranjski gori.

»All veste koliko stane prava skakalnice za prireditelj?« naju je vprašal Marjan Lavtižar.

Odkimala sva. Mislim sem, da bom jaz spraševal in nisem bil pripravljen na takšno vprašanje.

»Tri in pol milijona starih dinarjev,« je odgovoril. »To vam povem zato, da boste lažje razumeli, koliko je vredno delo, ki ga opravljajo Ratečani pod vodstvom Janeza Kerštajna, ki ste jih prej srečali. To je trdo in odgovorno delo. In če ne bi bilo teh prizadevnih mož, si v preteklosti marsikatero skakalno prireditev ne bi mogli ogledati.«

Zal Janeza Kerštajna ta dan nisva našla. Nič zato sva si rekla, bova pa ta obisk pri skrbniku skakalnic v dolini pod Poncami prihranila za drugič.

In že smo bili sredi pogovora.

»Velikanka je tako rekoč gotova. Formalna otvoritev bo 15. novembra letos, tista slavnostna, ko bodo prek nje poleteli prvi skakalci, pa bo marca prihodnje leto. Dela v redu napredujejo in ni bojazni, da bi se kar koli zavleklo. Ko si je pred dnevi to mojstrsko napravo ogledoval predstavnik FIS arhitekt Heini Klopffer, je bil zelo zadovoljen. Izrazil je prepričanje, da bo velikanka dob-

ro prestala ognjeni krst, ki bo na programu prihodnje leto.«

»Tovariš Marijan, povejte nama prosim nekatere značilnosti te velikanke!«

»Investitor je organizacijski komitej Planica, projektanta pa sta gradbena inženirja brata Lado in Janez Gorišek (oba sta tudi smučarja in se ukvarjata s skakalnim športom); Janez pa je bil celo večkratni svetovni študentski prvak). Pri gradnji skakalnice, ki je skoraj že gotova, pa so od lanskega junija sodelovala različna podjetja: Vodna skupnost Koper, Podjetje za urejanje houdornikov Ljubljana in Splošno gradbeno podjetje Gorenje. Ob tej priliki pa bi se zahvalil za pomoč tudi kapetanu prve klase Rokviču, ki je s kamioni omogočil, da je podjetje Gorenje lahko nemoteno nadaljevalo z deli.«

»Povedali ste, da je skakalnica že skoraj gotova. Kaj pa še manjka?«

»Nekaj dela bo le še z utrjevanjem doskočišča, popravilom žičnice za skakalce, ureditvijo parkirišč in z gradnjo sodniškega ter televizijskega stolpa. Odločili smo se, da ne bomo zgradili lesenega stolpa, marveč bomo naredili le betonski podstavek, stolp pa bomo pred vsako prireditvijo sestavili iz železne konstrukcije. To bo precej pocenilo gradbene stroške. Podobno smo se odločili tudi za televizijski stolp. Namesto gradnje tega stolpa, za kar bi potrebovali 30 milijonov starih dinarjev, bomo uporabili kar precej visok bor, na katerem bomo uredili prostor za snemalca. Skratka pomagamo si na najrazličnejše načine, da bi bila gradnja čimcenejša. In kaže, da nam bo s 120 milijoni starih dinarjev res uspelo vse zgraditi.«

Seveda s tem denarjem ne bo moč zgraditi tribun za gledalce, pa tudi žičnice za tekmovalce ne bomo mogli podaljšati. Vendar pa računamo, da si bo prireditev marca prihodnje leto lahko ogledalo okrog 120 tisoč gledalcev, pa tudi parkirnega prostora bo dovolj. Če bo treba, bomo za motorna vozila odprli še iztek 120-metrške skakalnice, tako da ni bojazni zaradi težav s parkiranjem. Za skakalce pa smo od zgornje postaje žičnice do vrha zaletišča uredili lépo pot.«

»In kako dolgi skoki bodo mogoči na tej skakalnici?«

»Skakalec bo lahko varno skočil tudi 170 metrov. To je po predvidevanjih in tehničnih izračunih najdaljša varna dolžina. Seveda pa ne bodo izključena tudi različna presenečenja. Vsekakor pa sem prepričan, da bodo na tej napravi nekateri tekmovalci močno rušili seda-

nje svetovne dolžine. Za lažjo predstavlo pa je zanimiv tudi naslednji podatek. Poprečna hitrost tekmovalca na odskočni mizi bo 110 do 114 kilometrov na uro, pri doskoku bo njegova hitrost znašala okrog 90 kilometrov, v spodnjem radiusu pa celo do 140 kilometrov na uro.«

Marijan Lavtižar se je tako zagrel, da kar ni mogel končati s pripovedovanjem. Tako rekoč ob vsaki besedi, ob vsakem podatku je kazal, da že več kot leto dni živi s skakalnico. Nič kolikokrat jo je že prehodil vzdolž in počez. Na gradbišču pozna tako rekoč vsak kamen.

Povedal nama je, da v prihodnje ne bo posebnih težav z vzdrževanjem tega objekta. Le prva štiri leta bo nekaj več dela z utrjevanjem zaletišča in robov ob doskočišču.

Ko sva tako veliko in še več izvedela o skakalnici, sem pogovor previdno obrnil še na Marijanovo »privatno« življenje. V Kranjski gori ga dobro poznajo. Je namreč smučarski učitelj. Zadnji dve leti je učil na Voglu, to smučarsko sezono pa pravi, da bo preživel v Združenih državah Amerike. Tja bo odpotoval kot član zbora učiteljev smučanja in se bo vrnil šele prihodnje leto.

»Kdaj pa boste odpotovali v Združene države Amerike?«

»15. novembra bomo z manjšo slovesnostjo odprli novo zgrajeno velikanko, potem pa takoj odpotujem. Zal mi je le, ker marca prihodnje leto ne bom v Planici.«

»Ali se kot smučarski učitelj ukvarjate tudi s skakalnim športom?«

»Ne. Zelo sem zadovoljen, če med vožnjo lahko skočim okrog deset metrov. Sicer pa na tej skakalnici prav gotovo ne bom skakal. Ne rečem ne, da tudi jaz ne bom skočil 150 metrov, vendar pa ne naenkrat in na skakalnici, marveč med smučanjem 15 krat po deset metrov. Menim, da je tako bolj varno.«

Nedvomno so takšni skoki bolj varni, vendar pa jaz tudi za tovrstne nsem kaj dosti navdušen. Kar se mene tiče, se bolje počutim na trdnih tleh, ne pa nekaj metrov med nebom in zemljo.

Tako sva s fotoreporterjem Francijem končala najin obisk in pogovor v dolini pod Poncami. Hkrati pa sva ugotovila, da bo prihodnje leto na sporedu velika planiška prireditev, vendar le s to razliko, da bo to ena največjih tovrstnih prireditelj na svetu. V senci le-te, pa bo že 15. novembra letos skromnejša, vendar nič manj pomembna slovesnost, na kateri bodo pregledali in odprli novo velikanko — največjo na svetu.

A. Zalar

Pogled na planiško velikanko z izteka. — Foto: F. Perdan